

HAVPLAN- REDEGØRELSE

HAVPLANREDEGØRELSE

Marts 2021

Havplansekretariatet

BAGGRUND

Havplanen er udarbejdet af Søfartsstyrelsen under Erhvervsministeriet i samråd med øvrige berørte ministerier og under inddragelse af kystkommuner og relevante erhvervs- og interesseorganisationer.

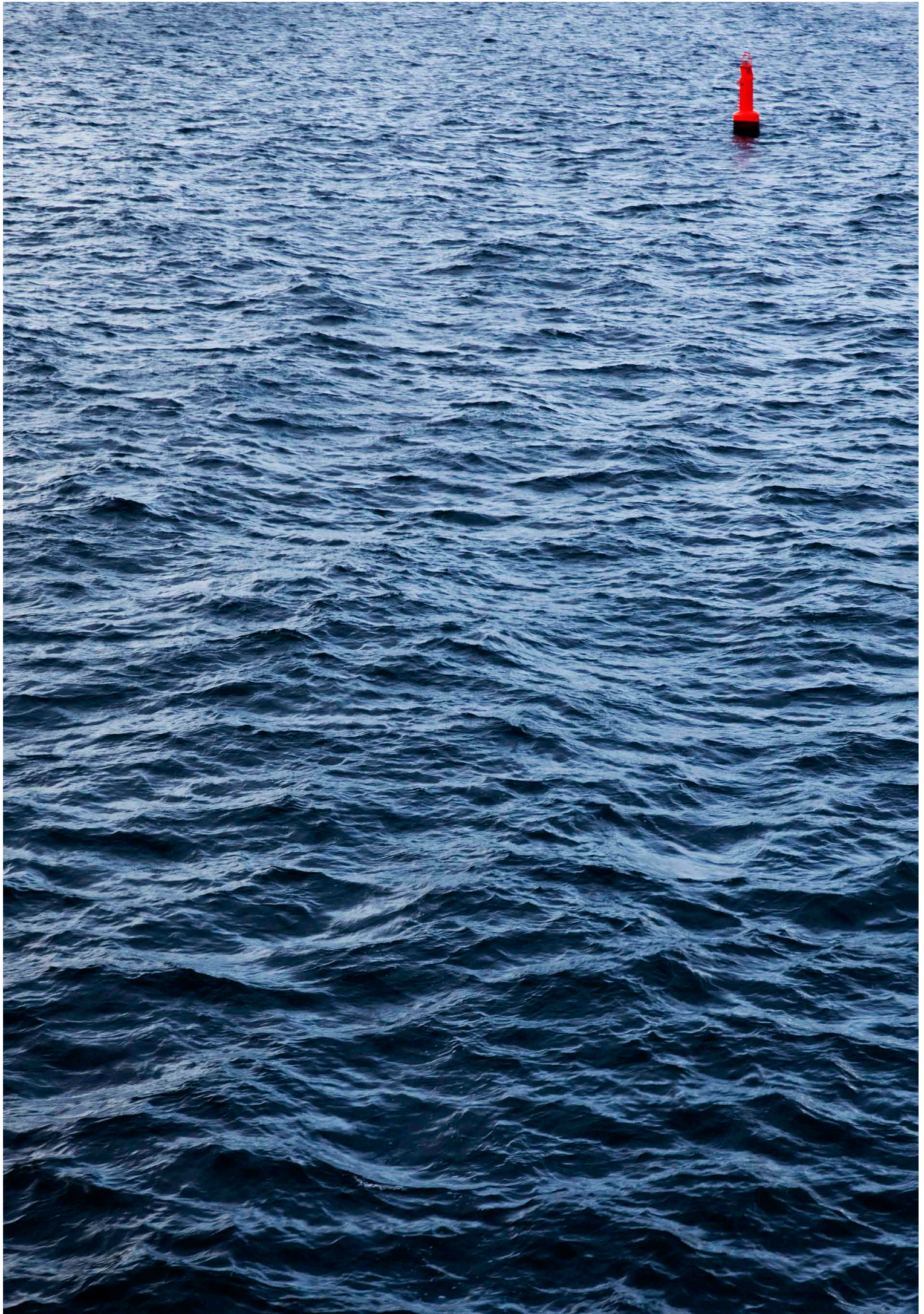

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING.....	7
Vedvarende energi	8
Natur- og miljøbeskyttelsesområder	9
Olie- og gasaktiviteter samt CO ₂ -lagring	10
Fiskeri og akvakultur	11
Råstofindvinding	12
Transportinfrastruktur.....	13
Landindvindingsprojekter	14
Søtransport	15
Øvrige aktiviteter	16
En digital havplan	16
 2. BAGGRUND	17
2.1. Baggrund for havplanen	18
2.2. Havplanens formål og rammer	19
2.3. Elementerne i havplanlægningen	20
2.4. Havplanlægningsprocessen	22
2.5. Havplanens relation til andre planer og love	23
2.6. CO ₂ -reducerende aktiviteter i havplanen	29
2.7. Havplanens erhvervsøkonomiske konsekvenser	30
 3. BESKRIVELSE AF ANVENDELSER OG AKIVITETER	33
 ZONEOPDELING I HAVPLANEN	33
3.1. Udviklingszoner	34
3.2. Særlige anvendelseszoner	41
3.3. Natur- og miljøbeskyttelsesområder (N)	47
3.4. Generel anvendelseszone (G).....	49
3.5. Turisme og rekreative aktiviteter.....	50
3.6. Fiskeri	50
 4. BESKRIVELSER AF ANDRE RELEVANTE AKTIVITETER.....	53
 Bilag 1 – Liste over zonetyper og datasæt der indgår i havplanen	54

INDLEDNING

Havet har altid haft stor betydning for Danmark. Historisk som søfarts- og fiskerination og i dag hvor havet spiller en afgørende rolle for den grønne omstilling, blå bioøkonomi, som spisekammer og for rekreative aktiviteter. I takt med udviklingen er ønskerne til havarealerne vokset, og samtidig flytter flere aktiviteter fra land ud på havet. Det stigende aktivitetsniveau på havet kræver bedre planlægning, og det er baggrunden for, at Danmark, ligesom resten af EU, laver planer for havarealerne.

Danmarks første havplan understøtter målet i klimalovent om at reducere den danske CO₂-udledning med 70 procent inden 2030 ved at være blandt Europas mest ambitiøse på havvind. En væsentlig del af havarealet udlægges til kommende havvindmølleparker og energioer, så vi gør plads til en ny epoke i udviklingen af vedvarende energi i Danmark og Europa. Energiøerne skal sikre, at Danmark i de kommende år kan elektrificere flere dele af samfundet, og samtidig bidrage til, at alle danske husstandes og virksomheders strømforbrug er dækket af grøn strøm. Havplanen fremtidssikrer med andre ord Danmarks erhvervsmæssige styrkeposition inden for den grønne omstilling.

Det er samtidig vigtigt for regeringen at sikre et godt havmiljø. Derfor angiver havplanen, hvor der er arealer med beskyttede områder. Det gælder områder, der er udpeget som Natura 2000-områder, havstrategiområder, natur- og vildtreservater samt fredede områder. Havplanen afspejler også, at udpegning af nye marine fuglebeskyttelsesområder og nye havstrategiområder er sendt i høring. Fuglebeskyttelsesområderne skal sikre beskyttelsen af en række fuglearters levesteder, og havstrategiområderne skal bidrage til bedre beskyttelse af biodiversiteten i Nordsøen og Østersøen omkring Bornholm samt opnåelse af god miljøtilstand i

havet. Samlet set dækker arealer udlagt i havplanen til naturformål ca. 30 % af Danmarks havareal.

De store vidder, smukke strande og uhindret adgang til havet har stor betydning for tusindvis af lystsejlere, lystfiskere, kajakroere og mange andre, ligesom kyst- og naturturismen bidrager med milliardomsætning til samfundsøkonomien. Det er derfor vigtigt for regeringen, at det danske havareal også kan anvendes til turisme og rekreative formål. Havplanen sikrer, at især mange kystnære arealer friholdes fra arealudlæg til nye, større anlæg, så naturen fortsat kan nydes af mange mennesker.

Regeringen lægger også vægt på, at der fortsat er gode vilkår for dem, der i dag agerer på havet. Det gælder bl.a. fiskeriet, råstoferhvervet, søtransporten og forsvarsaktiviteter. Det danske havareal kan derfor fortsat anvendes til disse aktiviteter som hidtil. Havplanen begrænser hverken det kommercielle fiskeri i Danmark eller den frie sejlads, der fortsat vil kunne foregå overalt i de danske farvande på samme betingelser som hidtil. Forsvarsaktiviteter er undtaget fra havplanen, der således ikke indvirker på udmøntningen af nuværende og fremtidige aftaler om forsvarsområdet, herunder træning og øvelser med nye kapaciteter.

Hovedparten af aktiviteternes placering på havet er fremover politisk prioriteret i den samlede havplan, der som udgangspunkt gælder for de kommende 10 år. Planen kan dog ændres, hvis regeringen ønsker det, herunder hvis det følger af direktivforpligtelser. Der vil fortsat skulle meddeles tilladelse til aktiviteter på havet efter den eksisterende sektorlovgivning, herunder regler om natur- og miljøbeskyttelse. Regeringens nærmere prioriteringer inden for de enkelte sektorer præsenteres nedenfor.

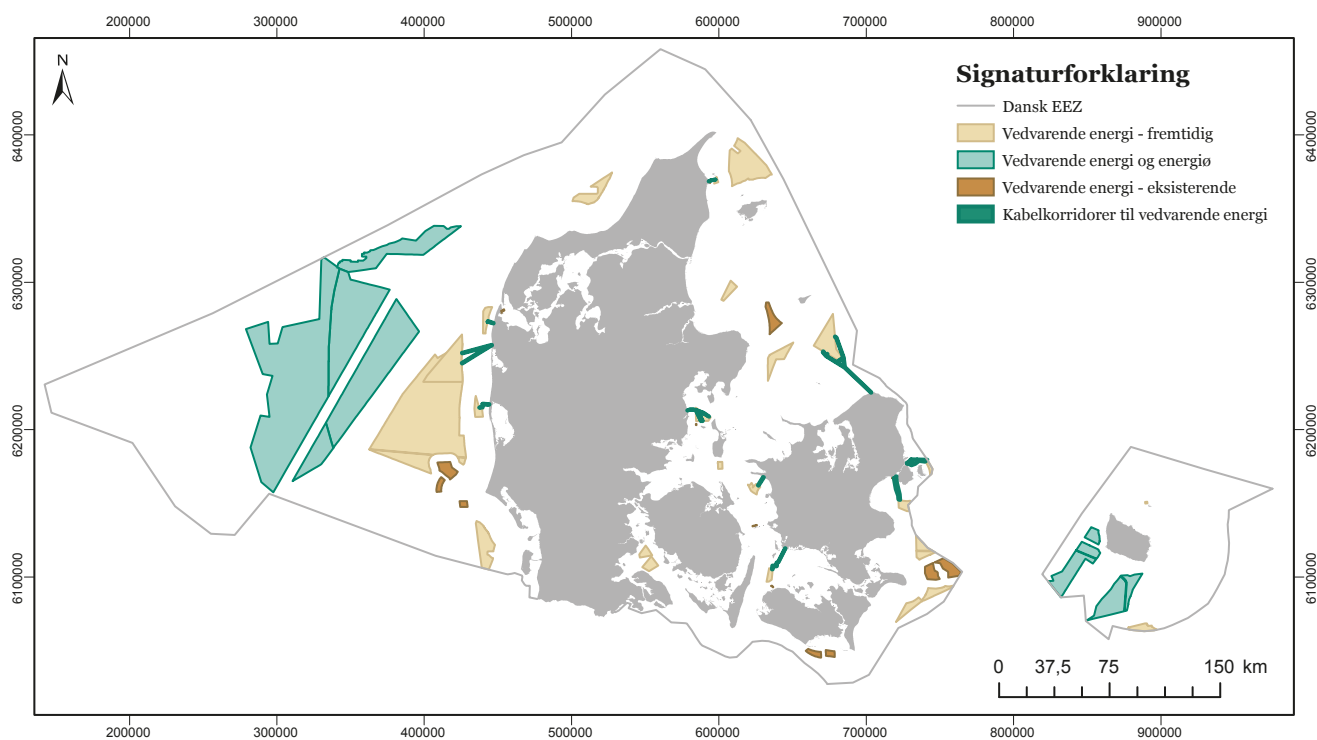
Vedvarende energi

Regeringen har ambitiøse mål for den grønne omstilling, og udbygning af grønne teknologier på havet er et centralt virkemiddel til at nå målene. Nye store havvindmølleparker og energiøer vil bidrage til, at Danmark kan efterleve Parisaftalen om reduktion af drivhusgasser og nå målsætningen om 70 pct. CO₂-reduktion i 2030 og klimaneutralitet i 2050. Samtidig kan projekterne bidrage til at understøtte grønne danske arbejdspladser. Realiseringen af de første energiøer i henholdsvis Nordsøen og på Bornholm ventes at medføre store erhvervs- og jobmæssige potentialer, ikke mindst i nærtliggende havnebyer.

Med havplanen udlægges en væsentlig del af havarealet derfor til vedvarende energi, så der er plads til

etablering af de nye havvindmølleparker og verdens første energiøer. Havplanen fastlægger dermed de overordnede rammer for en langsigtet udbygning af vedvarende energi på havet i takt med, at efterspørgslen øges i transportsektoren, industrien og i samfundet generelt.

Med arealudlæggene til havvind understøtter Danmark samtidig Europa-Kommissionens strategi for vedvarende energi på havet. Strategien bekræfter Kommissionens fokus på havvind som en central del af Europas grønne omstilling på vej til klimaneutralitet senest i 2050. Strategien fremhæver også Danmark som foregangsland og understreger nødvendigheden af regionalt samarbejde, hvis potentialet på 300 GW havvind i 2050 skal indfries.

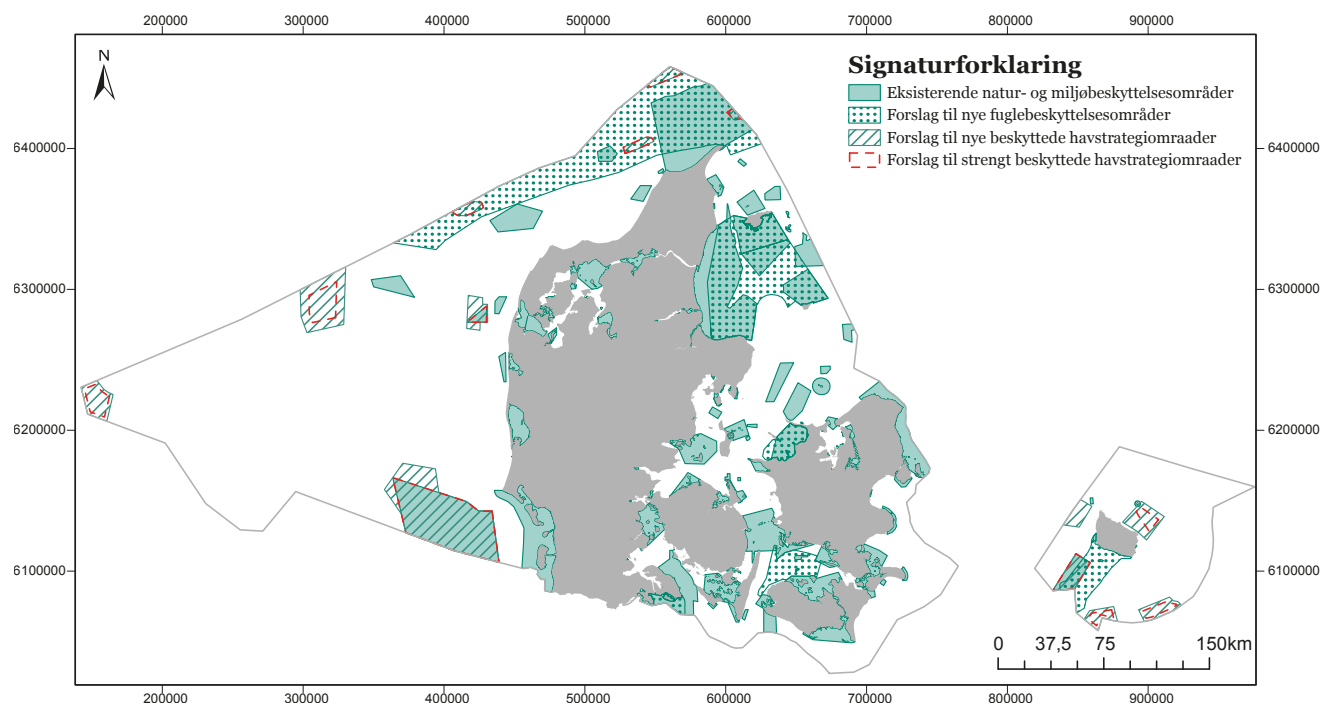

Natur- og miljøbeskyttelsesområder

Vi står i en international biodiversitetskrise, og det er helt afgørende, at Danmark tager ansvar for vores forpligtelser til at passe godt på naturen og miljøet i havet. Parallelt med høring af havplanen har regeringen derfor sendt 13 nye beskyttede områder på havet i høring, som skal følge op på forpligtelserne i havstrategidirektivet. De nye beskyttede områder skal bidrage til at bevare levesteder for havets planter og dyr og genoprette biodiversiteten i Danmarks havområder. I 12 af områderne vil der være streng beskyttelse. Regeringen har endvidere som opfølgning på direktivforpligtelser sendt en bekendtgørelse om udpegning af nye fuglebeskyttelsesområder i høring. Formålet med disse områder er at beskytte fuglenes levesteder.

Med udpegningen af de nye naturbeskyttede områder stiger andelen af danske beskyttede havområder fra at udgøre ca. 19 pct. til at udgøre ca. 30 pct. af Danmarks havareal.

Med udpegningerne bidrager Danmark til målene i EU's biodiversitetsstrategi om beskyttede og strengt beskyttede områder, ligesom udpegningerne er et væsentligt bidrag til at opnå en god miljøtilstand i de danske havområder. Et velfungerende hav er ikke kun godt for biodiversiteten. Beskyttede områder sikrer velfungerende og robuste økosystemer, hvilket kan understøtte, at livet i havet bedre kan tilpasse sig klimaforandringerne. Et velfungerende hav er desuden med til at holde vores klima stabilt.

Olie- og gasaktiviteter samt CO₂-lagring

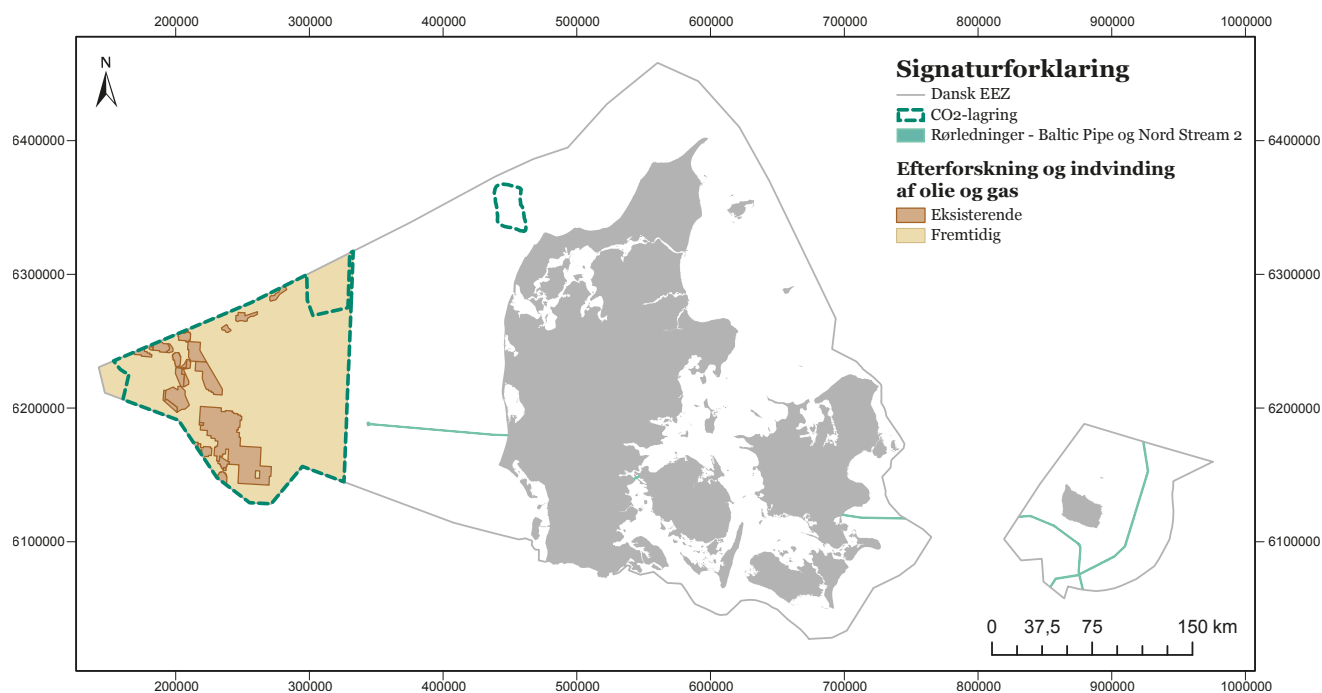
Olie- og gasindvindingen i Nordsøen har stor værdi for samfundet og bidrager med arbejdspladser, investeringer, skatteprovenu og til energiforsyningen. Med havplanen videreføres udpegningen af det eksisterende olie- og gasområde i Nordsøen vest for 6° 15' østlig længde, som det er besluttet med den brede politiske aftale om fremtiden for olie- og gasindvinding i Nordsøen af 3. december 2020. Med aftalen bliver det senest i 2050, at olie- og gashanerne drejes for sidste gang, og Danmark er den hidtil største olieproducent, der sætter en slutdato og samtidig aflyser alle fremtidige udbudsrunder.

FN's klimapanel peger på, at der skal fjernes CO₂ fra atmosfæren fra 2050, hvis den globale opvarmning skal bremses, og Parisaftalen skal overholdes. Rege-

ringen har på den baggrund sammen med et bredt flertal i Folketinget besluttet, at der fremover skal være mulighed for fangst, transport og lagring af CO₂ i Danmark, så længe det foregår under forsvarlige sikkerheds- og miljømæssige forhold.

Nordsøen rummer store potentialer for at lagre CO₂ i tidligere olie- og gasreservoir og kan understøtte Danmarks grønne omstilling og vejen mod 70 pct. reduktionsmålet. Derfor udlægges størstedelen af det eksisterende olie- og gasområde, samt et nyt område omkring Hanstholm, til CO₂-lagring.

Endelig er der udlagt areal til de to fremtidige transitrørledninger, Nord Stream 2 og Baltic Pipe for at sikre, at der ikke lægges hindringer i vejen for etablering af rørledningsanlæg.

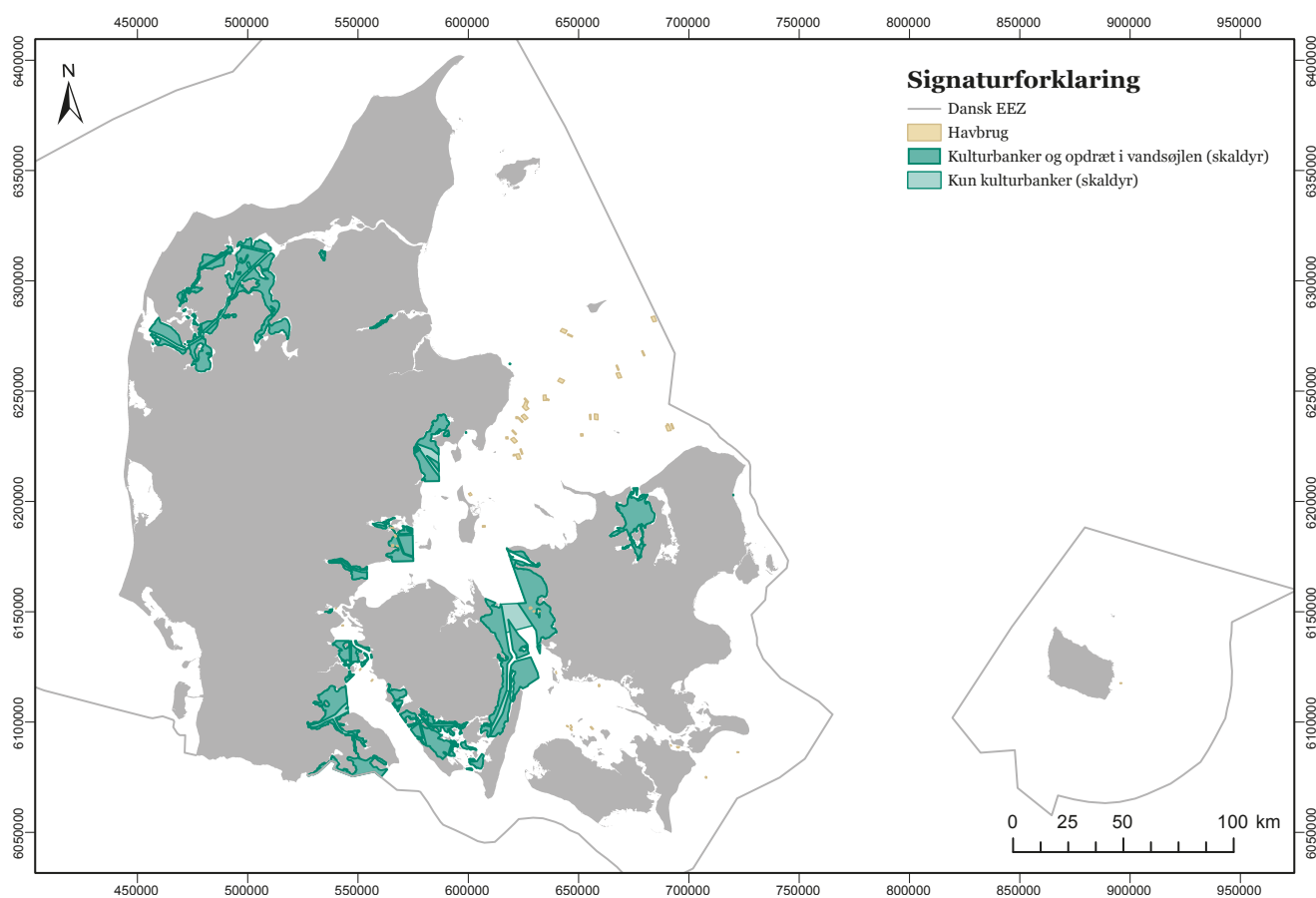
Fiskeri og akvakultur

Fiskeri har længe udgjort en vigtig del af det danske samfund både kulturelt og økonomisk. Havet er ikke alene en vigtig ressource, der giver os sund mad på bordet, fiskeriet bidrager også med arbejdspladser i de kystnære områder. Havplanen begrænser ikke fiskeriet, og der må med havplanen fortsat fiskes frit ud fra de regler, der gælder i dag. Der kan dog fortsat være områdespecifikke restriktioner for fiskeri, fx i beskyttede områder, som følge af anden lovgivning. Regeringen ønsker at fremme skånsomme fiskemetoder og vil derfor tilvejebringe mere viden om effekterne på havmiljøet af anvendelsen af bundslæbende redskaber (bomtrawl, bundtrawl og snurrevod).

Det er regeringens synspunkt, at akvakultur, herunder fiskeopdræt, skal være bæredygtigt. Regeringen

ønsker ikke flere og større havbrug i Danmark. Fremtidens fiskeopdræt skal i højere grad foregå i miljøvenlige salt- og ferskvandsdambrug på land. Derfor er der i havplanen alene udlagt areal til eksisterende havbrug og aktuelt verserende ansøgninger om etablering af havbrug, der er under myndighedsbehandling.

Muslingeproduktion omfatter muslinge- og østerskulturbanker, omplantningsbanker samt opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen. Havplanen planlægger ikke for tangproduktionen, da det er en relativ ny aktivitet i Danmark, der stadig er under udvikling. Tangproduktion kan derfor som udgangspunkt foregå på hele havarealet (på nær sejladskorridorer), men der kan følge begrænsninger af anden lovgivning eller hvis man ønsker tilladelse til tang i en zone, der er udlagt til andet formål.

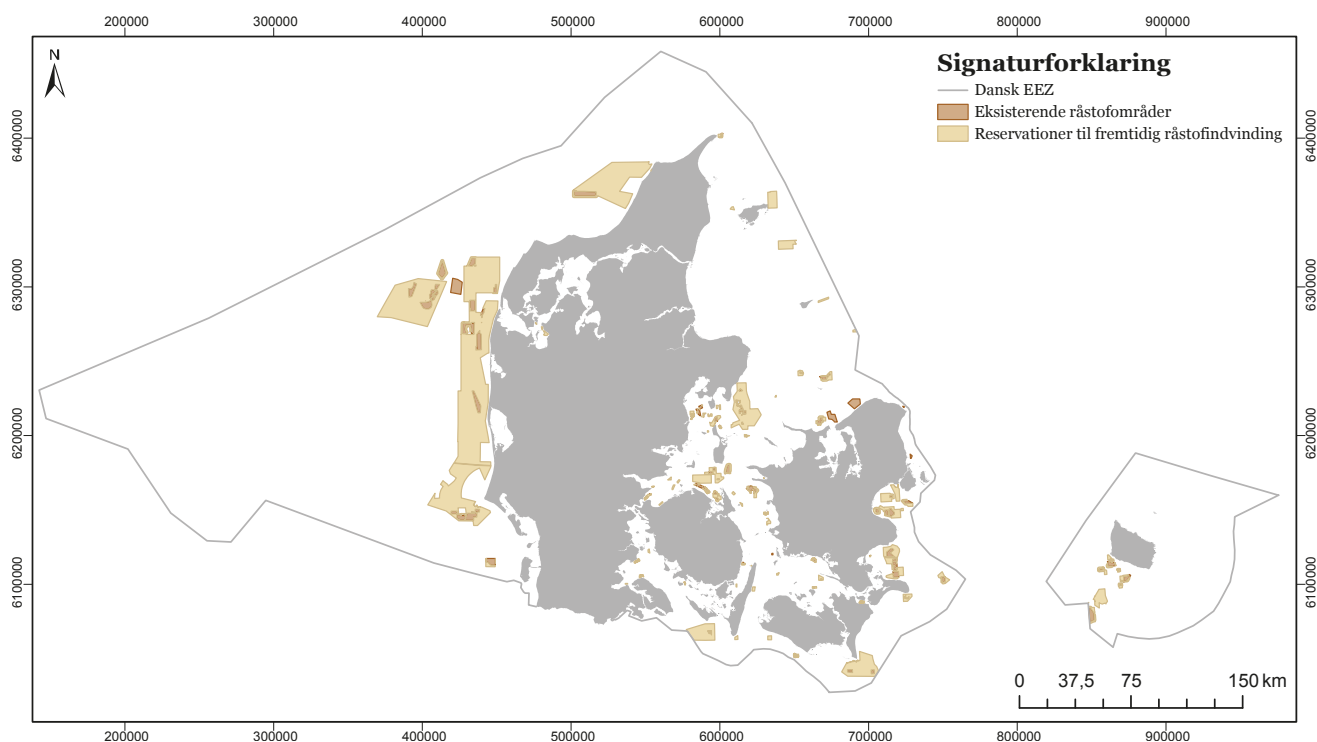
Råstofindvinding

Byudvikling, ny infrastruktur og behov for nye anlæg kræver store mængder råstoffer. I takt med behovet for nye boliger, kystsikring og infrastrukturprojekter stiger behovet for forsyninger af byggematerialer tilsvarende.

Regeringen ønsker med havplanen at sikre, at Danmark også i fremtiden har adgang til nødvendige ressourcer for at understøtte danske bygge- og anlægsprojekter. Derfor er der i havplanen udlagt zoner til indvinding af sand og grus, fyldsand mv. til forsyning af fremtidens kystsikrings-, bygge-, anlægs- og infrastrukturprojekter. Råstofindvinding på havet supplerer indvindingen på land, hvilket gør Danmark stort

set selvforsynende med sand, grus og sten. Det er vanskeligt at forudsige behovet for råstofanvendelse på lang sigt, da dette afhænger af økonomiske konjunkturer, gennemførelse af større transportinfrastrukturprojekter, indvinding på land og import m.v., men Danmark skal være godt rustet til at imødekomme de fremtidige behov.

Med havplanen fokuseres indvindingen af råstoffer de steder, hvor der i dag er eksisterende råstofområder, i områder, hvor der er kortlagt råstofressourcer, og hvor øvrige sektorer påvirkes mindst muligt. Råstofområderne er desuden placeret ud fra et geografisk hensyn, så transporten minimeres mest muligt.

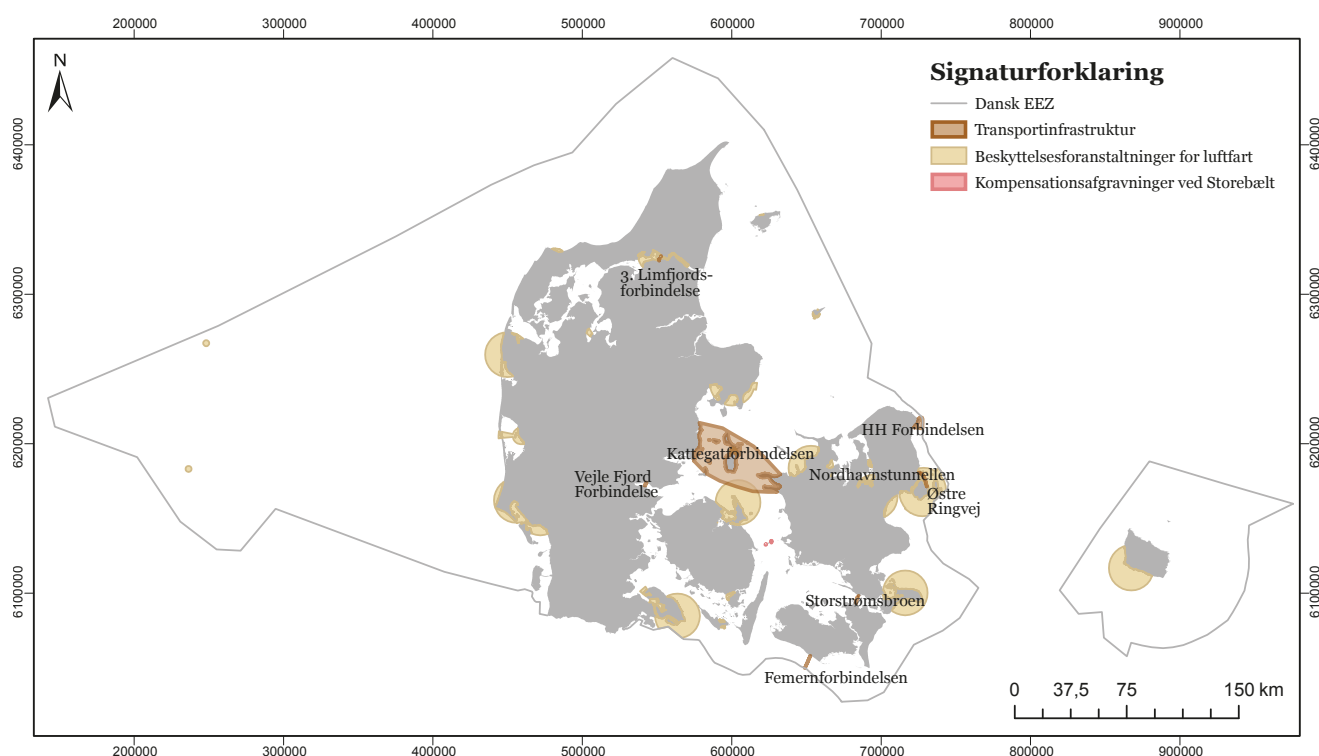
Transportinfrastruktur

Transportinfrastruktur binder Danmarks landsdele sammen og skaber fast forbindelse til vores nabolande, Europa og resten af verden. En velfungerende transportinfrastruktur over havet bidrager således til Danmarks udvikling og den danske samfundsøkonomi. Regeringen ønsker, at den danske transportinfrastruktur fortsat udbygges og vedligeholdes, så den er sammenhængende og tilpasset fremtidens behov. Der er ved arealudlæggene lagt vægt på, om projekterne er igangsat, fx vedtaget ved anlægslov, igangsat forundersøgelser, afsat penge til en forundersøgelse eller anden politisk beslutning om projektet.

Havplanens arealudlæg til kommende broer og tunneler kan ikke tages som udtryk for, om de pågældende projekter kan forventes realiseret. Der er derfor alene

tale om arealudlæg, der understøtter muligheden for en fremtidig realisering af projekterne ved at sikre, at der ikke etableres andre faste anlæg i områderne, der vil kunne hindre eller væsentligt fordyre projekterne, fx som følge af ekspropriation af andre rettigheder. Der udlægges ligeledes arealer til mulige fremtidige kompensationsafgravninger ved Storebæltsbroen, som skal sikre, at Østersøens hydrografiske forhold forbliver uforandret i hele Storebæltsbroens levetid.

Endelig er der udlagt arealer til nuværende indflyvningsplaner og respektafstande til offentlige flyvepladser, så der fx ikke opsættes hindringer omkring lufthavne, der kan risikere at påvirke flysikkerheden, regulariteten eller kapaciteten i luftfartstrafikken i dag eller i fremtiden.

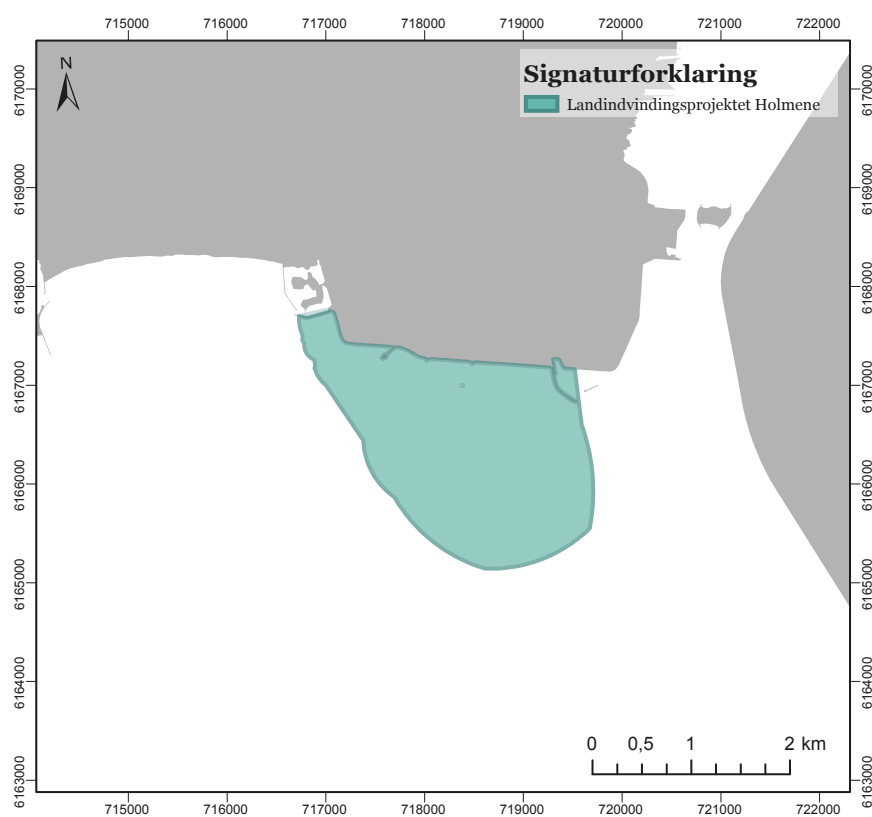
Landindvindingsprojekter

Større landindvindingsprojekter kan have stor samfundsmæssig betydning, og havplanen kan derfor friholde arealer fra anden anvendelse, hvis der er et landindvindingsprojekt af væsentlig samfundsmæssig betydning under planlægning.

Havplanen udlægger på den baggrund areal til Hvidovre Kommunes landindvindingsprojekt om op til 9

nye holme i forlængelse af det nuværende Avedøre Holme.

Udlæggene til landindvindingsprojekter begrænser ikke mulighederne for at foretage landindvinding andre steder på havet, såfremt det ikke strider imod havplanens øvrige udlæg

Søtransport

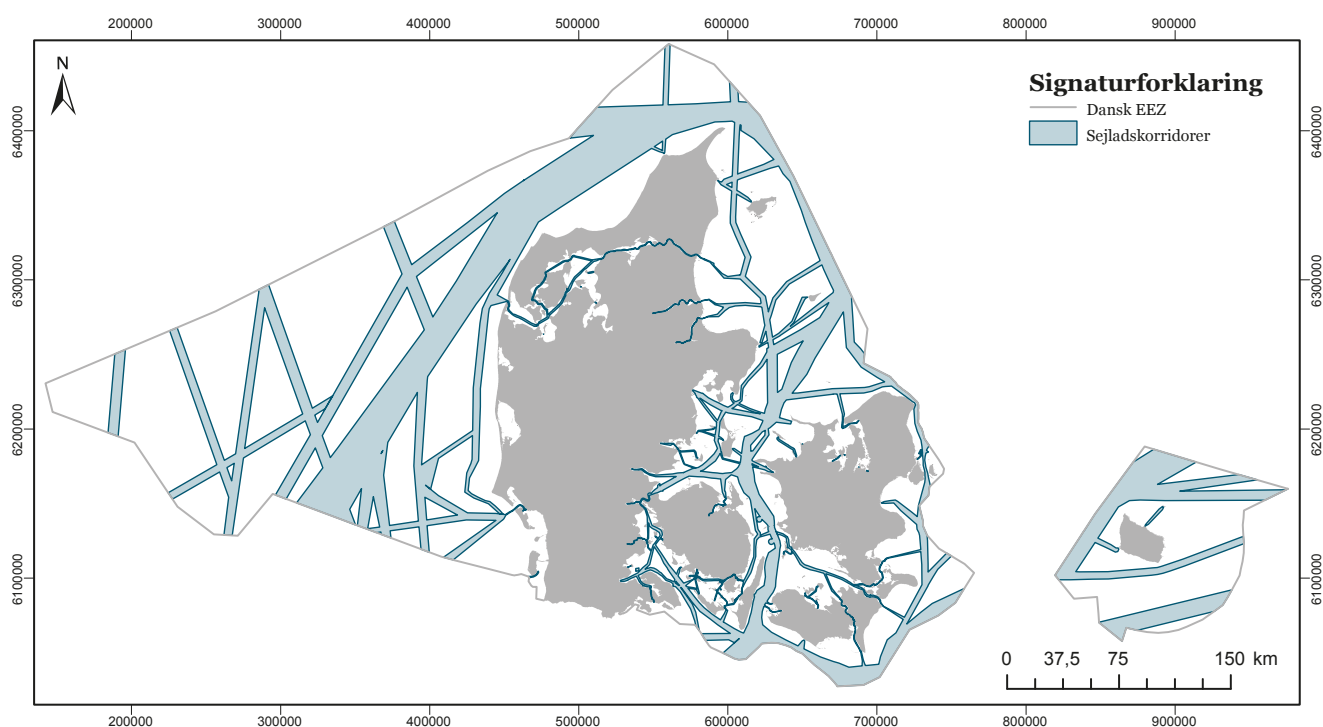
Danmark er blandt verdens førende maritime nationer, og samlet set står maritime virksomheder for cirka en fjerdedel af Danmarks samlede eksport og 3,8 procent af beskæftigelsen i Danmark.

De danske havområder har stor betydning for Det Blå Danmark og den internationale skibsfart, hvor der årligt passerer mere end 60.000 kommercielle skibe igennem de danske farvande på vej til eller fra Østersøen via Storebælt eller Øresund.

Der er fri sejlads i Danmark, men med havplanen udlægges de væsentligste sejladskorridorer, der benyttes

i dag, så skibsfarten fortsat kan sejle den sikreste og mest direkte vej gennem de danske farvande. Sejladskorridorerne er afstemt med vores nabolande, så de udgør de bedste og mest effektive ruter, hvor skibene kan anvende mindst mulig brændstof og dermed undgå unødigt drivhusgasudledning i de danske havområder.

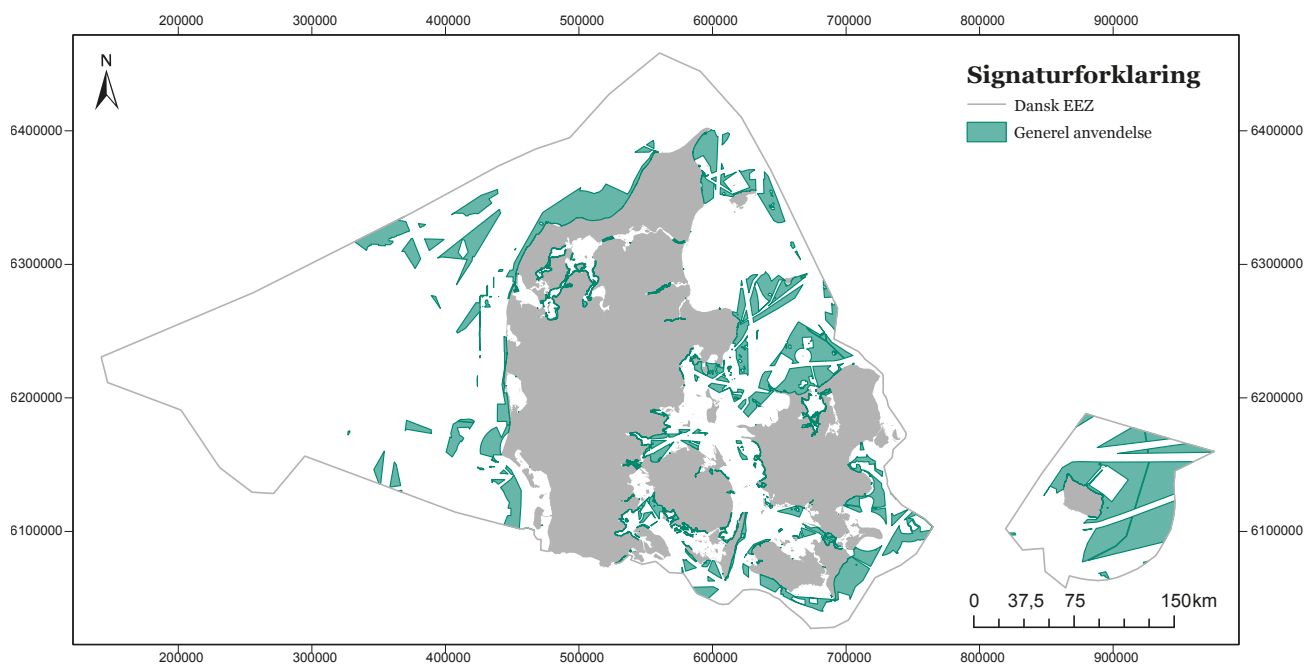
Herudover er der udlagt sejladskorridorer til færgeruterne til og fra de danske landsdele, mellem de beboede danske øer og havne samt til vores nabolande, hvilket bidrager til at styrke sammenhængskraften i hele Danmark.

Øvrige aktiviteter

Det er en vigtig prioritet for regeringen, at de danske havområder fortsat kan anvendes til turisme og rekreative aktiviteter. Havplanen understøtter dette ved i bredt omfang at friholde store kystnære havområder fra arealudlæg til nye, større anlæg, som vil kunne påvirke rekreative aktiviteter negativt. Det er til glæde og gavn for danske borgere og turister, der ønsker at nyde den danske smukke natur og sikres ved en generel anvendelseszone, der omfatter alle de havområder i havplanen, der ikke er udlagt til specifikke formål.

Samtidig er det vigtigt at understrege, at alle udlagte områder i havplanen kan anvendes som i dag, indtil der opføres anlæg eller påbegyndes aktiviteter, der begrænser denne anvendelse. Hermed vil langt størstedelen af havarealet fortsat kunne anvendes, som det gør i dag, idet der for en række sektorer er udlagt betydeligt større arealer, end der påtænkes anvendt. Dette skyldes bl.a., at der ofte skal gennemføres nærmere undersøgelser, før det kan afgøres, om et område kan anvendes til de formål, de er udlagt til.

En digital havplan

Havplanen er udformet som en digital plan, som gør det nemt for borgere, virksomheder og myndigheder at se, hvilke områder der er udlagt til hvilke formål – og hvad retsvirkningen af et udlæg er. En digital plan åbner samtidig mulighed for, at man via havplanen

kan opnå en række andre informationer. For eksempel hvor der findes kulturarv, forsvarsformål, hvor der er særlig stor rekreativ aktivitet, og hvordan planerne for havet hænger sammen med kommuneplaner og lokalplaner på land.

2. BAGGRUND

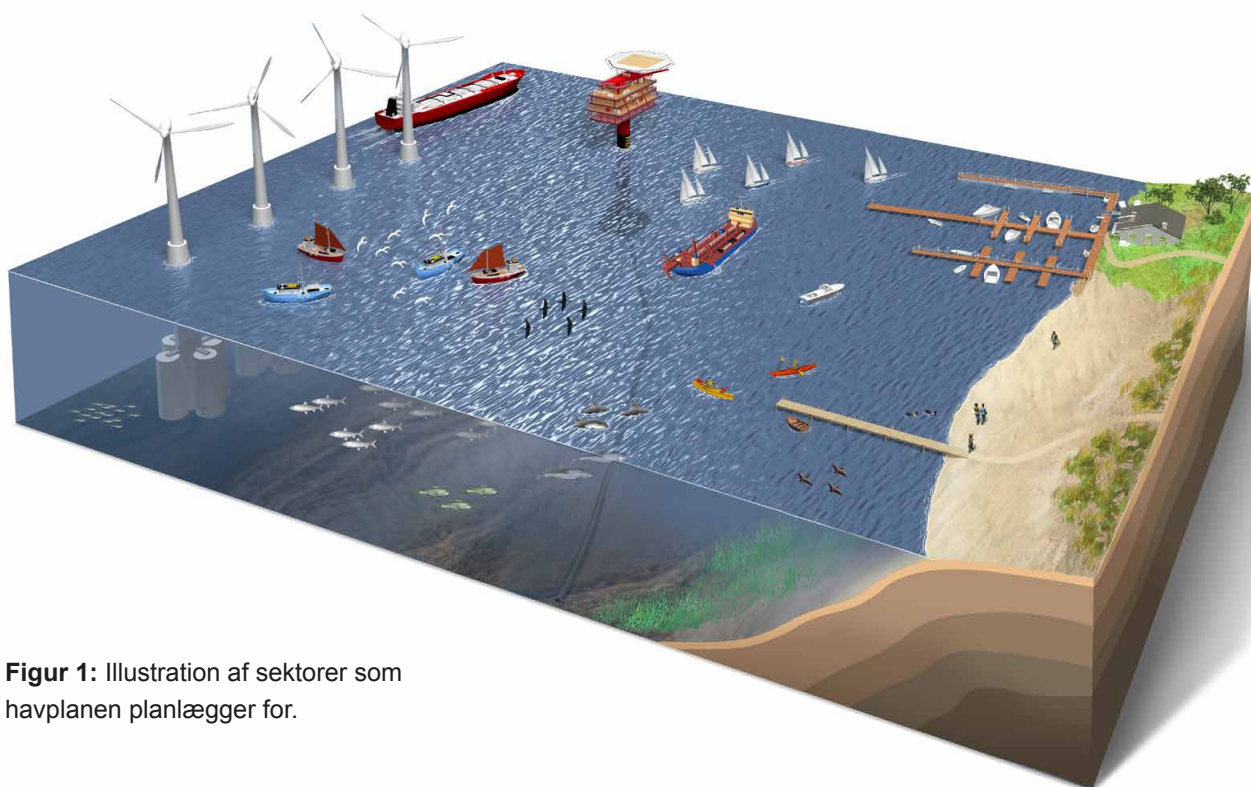
Danmarks havareal udgør 104.632 km², hvilket er omkring 2,5 gange større end Danmarks samlede landareal. De danske havområder har altid spillet en afgørende rolle for Danmarks udvikling. Havet har igennem historien udgjort hjørnestenen for handel, og som søfartsnation var det gennem havet, at verden åbnede sig op. Danmark er fortsat en stor søfartsnation, men i dag spiller havet også en vigtig rolle som rekreativt fristed og ikke mindst i den grønne omstilling.

Der er i gennem de seneste årtier sket en stigning i efterspørgslen efter havarealet og de ressourcer, som findes i havet. Flere og flere aktiviteter flytter fra land

ud på havet. Samtidig er der stigende ønsker og krav til beskyttelse af havet.

Danmarks første havplan har fokus på de store linjer, og planen må forventes med årene at blive mere detaljeregulerende, ligesom det historisk har været tilfældet med udviklingen af planer på land.

Havplanen sætter de overordnede planlægningsmæssige rammer for energisektoren til søs, søtransport, transportinfrastruktur (fx broer), fiskeri og akvakultur, indvinding af råstoffer på havet, landindvinding af væsentlig samfundsmæssig betydning samt bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøet.

Figur 1: Illustration af sektorer som havplanen planlægger for.

Havplanen er bindende for danske myndigheder, der fremover ikke må give tilladelser eller foretage planlægning, som er i strid med havplanen. Havplanen giver ikke ret til, at virksomheder eller borgere kan få en tilladelse til den aktivitet, som et område er udlagt til, da dette afhænger af den konkrete sagsbehandling efter sektorlovgivningen. Havplanen sætter dog rammen for regeringens strategiske prioritering af anvendelsen af det danske havareal. Borgere og virksomheder vil derfor fortsat skulle søge tilladelser efter den relevante sektorlovgivning.

Der er i havplanen udlagt betydelige områder, der kan anvendes til flere formål. I disse områder er det vurderet, at der er mulighed for, at flere interesser kan tilgodeses. Sameksistens vurderes at blive et stadig vigtigere instrument i takt med, at ønskerne til anvendelsen af havarealerne øges, og det ofte er de samme arealer, der vurderes mest attraktive til flere formål.

Inden et areal tages i anvendelse til en ny aktivitet, vil det kunne bruges som i dag. Havplanen har også betydning for tilladelser til andre aktiviteter på havet, der ikke direkte planlægges for i havplanen, da disse tilladelser ikke må være i modstrid med havplanen. Det gælder for eksempel havneudvidelser og kystbeskyttelses anlæg. De mange aktiviteter, der foregår på havet, uden at det kræver en forudgående tilladelse fra en offentlig myndighed, kan fortsat foregå efter havplanens ikrafttræden. Det drejer sig fx om rekreativ anvendelse og turisme.

Den digitale udformning af havplanen giver mulighed for at få vist en række yderligere oplysninger om aktiviteter på havet, der ikke er omfattet af havplanen, men som er med til skabe et mere nuanceret billede af, hvordan havarealerne anvendes og beskyttes. Disse oplysninger bliver præsenteret i kapitel 4.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af havplanen blevet inddraget interessenter i planlægningsarbejdet. Dette er sket ved dialog med uafhængige eksperter, erhvervs- og interesseorganisationer samt kommunale

og statslige myndigheder med maritim tilknytning. Inddragelsen af interessenter har bidraget til at øge vidensniveauet og afklare diversiteten af havets anvendelser.

2.1. Baggrund for havplanen

Rammerne for havplanen er fastlagt i havplanloven,¹ der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om rammerne for maritim fysisk planlægning.² Direktivets formål er at bidrage til at fremme en bæredygtig økonomisk vækst i de maritime erhverv, en bæredygtig udvikling af havarealerne og en bæredygtig udnyttelse af havressourcerne under anvendelse af en økosystembaseret tilgang. Direktivet har ydermere til formål at fremme sameksistensen af forskellige relevante aktiviteter og anvendelser samt at tage hensyn til samspillet mellem vand og land. Endelig skal direktivet også bidrage til at styrke det grænseoverskridende samarbejde mellem EU-medlemsstater, der grænser op til de samme havområder. Havplanen er fastsat i en bekendtgørelse, som består af et digitalt kort. I det digitale kort er der anført arealudlæg med dels en række generelle regler og dels områdespecifikke regler for statslige og kommunale myndigheders adgang til at vedtage planer om eller meddele tilladelse m.v. til anlæg og arealanvendelser på de danske havområder efter anden lovgivning. Der er endvidere i tilknytning til havplanen samlet en række serviceoplysninger, der ikke er en del af bekendtgørelsen, og som løbende kan justeres. Reglerne i havplanen er bindende for statslige og kommunale myndigheder, når de vedtager planer eller meddeler tilladelser m.v. til arealanvendelser i de danske havområder. Borgere og virksomheder er ikke direkte bundet af havplanen, men kan blive det indirekte, hvis aktiviteter eller anlæg på havet kræver tilladelse mv. fra en offentlig myndighed.

Eksisterende anlæg og anvendelser berøres ikke af havplanen. Havplanen ændrer heller ikke på, at konkrete projekter som fx nye faste anlæg fortsat skal miljøvurderes og eventuelt habitatvurderes efter gældende regler, samt at nationale, EU-retlige og andre

¹ Bekendtgørelse nr. 400 af 6. april 2020 af lov om maritim fysisk planlægning

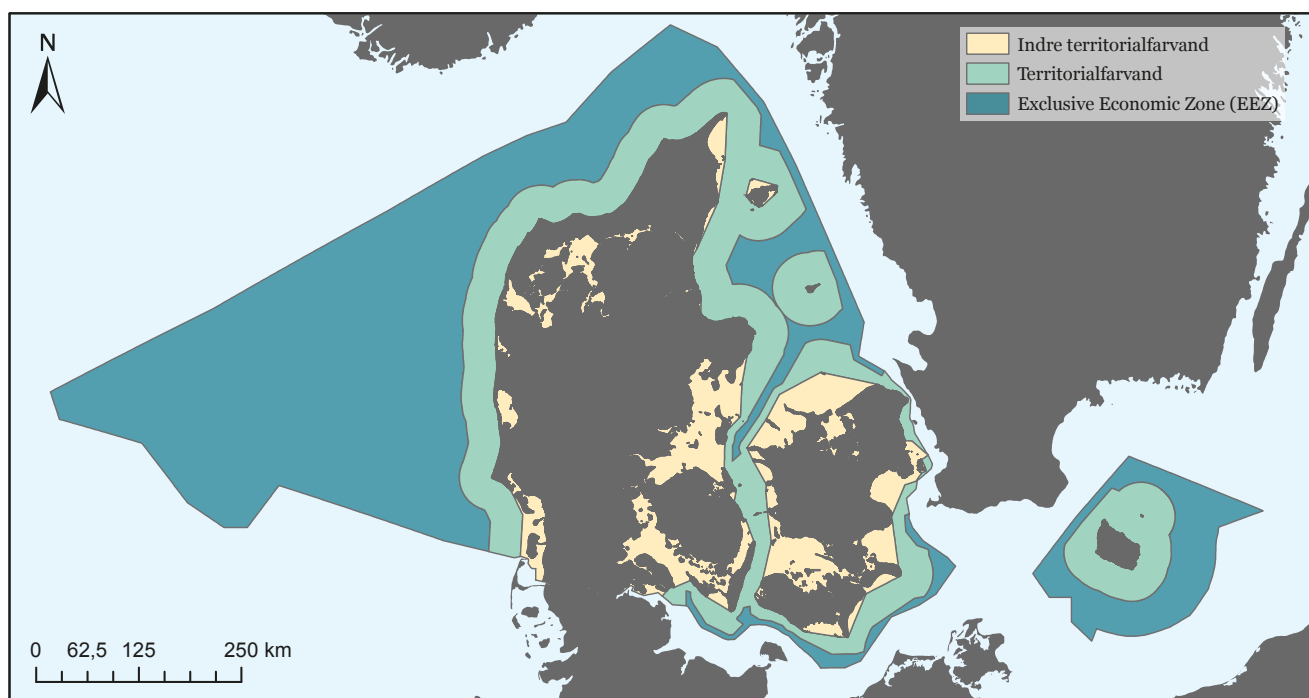
² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/89/EU af 23. juli 2014 om rammerne for maritim fysisk planlægning.

internationale forpligtigelser efterleves, herunder lovgivning og strategier eller planer i medfør af havstrategidirektivet,³ vandrammedirektivet,⁴ habitat-⁵, og fuglebeskyttelsesdirektivet.⁶ Havplanen berører heller ikke Danmarks eller andre landes suveræne rettigheder og jurisdiktion over havområder, som følger af international ret, herunder FN's havretskonvention af 1982. Derudover bør øvrige relevante hensyn iagttages, herunder biodiversitetskonventionen og de underliggende naturmål samt implementeringen af FN's verdensmål for bæredygtig udvikling, særligt verdensmål 14 om livet i havet. Endvidere har Danmark forpligtelser til at sikre et godt havmiljø i medfør af Helsinki-konventionen (HELCOM) og OSPAR-konventionen.

2.2. Havplanens formål og rammer

Havplanen dækker hele det danske havområde, hvilket vil sige søterritoriet og den eksklusive økonomiske zone (EEZ).⁷

Der er i havplanen udlagt udviklingszoner. Disse giver mulighed for at give tilladelse til anlæg til brug for energisektoren til søs (vedvarende energi, olie/gas og CO₂-lagring), indvinding af råstoffer, transportinfrastruktur, landindvinding af væsentlig samfundsmæssig betydning og akvakultur. Dette betyder, at havplanen derved friholder de øvrige dele af havområderne fra aktiviteter som disse. For nogle af disse aktiviteter udlægges væsentlig større eller flere områder end det

Figur 2: Kort over maritime grænser

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger

⁵ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter

⁶ Rådets direktiv nr. 79/409 af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle med senere ændringer

⁷ Se afsnit 2.5 for en uddybning.

areal, som endeligt forventes anvendt til den pågældende aktivitet.

Formålet hermed er at sikre fleksibilitet, når der skal tages endelig stilling til den konkrete brug af arealerne. Det er hensigten, at områder, der enten efterfølgende vurderes uegnede til det pågældende formål eller ikke længere anses for relevante at benytte til dette formål, frigives til anden anvendelse ved en ændring af havplanen.

Arealudlæg i havplanen til et bestemt formål giver ikke i sig selv ret til at få en tilladelse til det pågældende formål. Selve tilladelsen afhænger fortsat af sektore Lovgivningen, og der skal fortsat ansøges om denne hos rette myndighed. Det bemærkes endvidere, at der ikke nødvendigvis er gennemført analyser i forbindelse med havplanen af, hvorvidt arealudlæggene faktisk vil kunne anvendes til formålet, herunder om der er miljømæssige konsekvenser, der vanskelig- eller umuliggør dette. Der er foretaget en miljøvurdering af den samlede havplan, men analyser af konkrete projekter foretages først i forbindelse med et konkret projekt eller plan.

Arealudlæggene begrænser i sig selv ikke den frie anvendelse af havet til bl.a. fiskeri, sejlads og rekreative aktiviteter, som findes i dag. Det er først, når der etableres et anlæg, fx en vindmøllepark eller en bro, at den frie anvendelse af områderne eventuelt kan blive indskrænket i henhold til den lovgivning, som gælder for de pågældende anlæg m.v. Eksempelvis følger det af kabelbekendtgørelsen,⁸ at opankring og visse typer fiskeri i udgangspunktet vil være forbudt i en beskyttelseszone omkring søkabler og undersøiske rørledninger. Hvilke aktiviteter, der kan foregå i arealudlæg til naturbeskyttelse, følger af natur- og miljølovgivningen. De nye beskyttede havstrategiområder, som sendes i høring samtidig med havplanen, vil medføre begrænsninger for aktiviteter i områderne, herunder for fiskeri.

Havplanen medfører ikke ændringer i de bestemmelser, som er fastsat efter anden lovgivning for at sik-

re natur- og miljøbeskyttelse. Havplanen indebærer imidlertid, at tilladelser og planlægning skal ske i samråd med de myndigheder, som er ressortansvarlige for de formål, som arealerne er udlagt til.

Offentlige myndigheder har fortsat mulighed for at meddele tilladelser til andre aktiviteter på havet end dem, der planlægges for med havplanen, så længe tilladelserne ikke strider imod formålet med de enkelte arealudlæg i havplanen.

Havplanen planlægger som udgangspunkt for en 10-årig periode med mulighed for, at der undervejs kan foretages ændringer af havplanen.

2.3. Elementerne i havplanlægningen

Havplanlægningen er bygget op omkring en række forskellige principper:

- Økosystembaseret tilgang
- Rummelighed
- Sameksistens
- Samspillet mellem land og hav

Disse elementer vil blive præsenteret i de kommende afsnit i 2.3.

2.3.1. Økosystembaseret tilgang

Danmark er, efter EU's direktiv om rammerne for maritim fysisk planlægning, forpligtet til at fremme en bæredygtig udvikling og vækst i den maritime sektor under anvendelse af en økosystembaseret tilgang og til at fremme sameksistensen af forskellige relevante aktiviteter og anvendelser. Havplanen skal derudover bidrage til bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøet. Havplanen er baseret på bedst tilgængelige viden og metoder på tidspunktet for tilblivelsen, og forventes at blive videreudviklet i takt med, at der indhentes nye erfaringer og relevant viden.

Økosystembaseret tilgang skal her forstås som forvaltning af de menneskelige aktiviteter, der sikrer, at det samlede pres fra sådanne aktiviteter holdes

⁸ Bekendtgørelse nr. 939 af 27. november 1992 om beskyttelse af søkabler og undersøiske rørledninger.

inden for niveauer, der er foreneligt med opnåelsen af en god miljøtilstand, og at de marine økosystemers evne til at håndtere menneskeskabte forandringer, ikke bringes i fare samtidig med, at en bæredygtig udnyttelse af havets goder og ydelser muliggøres.

Der henvises til miljøvurderingen af havplanen for en beskrivelse af de relevante miljøbeskyttelsesmål og redegørelse for, hvordan havplanen forholder sig til disse mål og andre miljøhensyn. Miljøvurderingen peger endvidere på, hvor planlagte aktiviteter ville kunne overskride forventede grænser eller tærskelværdier fastsat i henhold til anden lovgivning og dermed hvor der bør være et særligt fokus i forbindelse med den konkrete sagsbehandling.

Miljøvurderingen er udarbejdet på baggrund af data og oplysninger, som med rimelighed kan forlanges på baggrund af den aktuelle viden og gængse vurderingsmetoder med hensyntagen til, hvor detaljeret planen er på tidspunktet for udstedelse. I tillæg til miljøvurderingen er havplanen blevet væsentlighedsvurderet, jf. processen beskrevet i habitatdirektivets art. 6.3.

Danmark har gennem EU's havstrategidirektiv forpligtet sig til at fastholde eller etablere god miljøtilstand i de danske havområder i 2020. Midlet til at nå dette mål er udarbejdelse af havstrategier med målsætninger, overvågningsprogrammer og indsatsprogrammer. Offentlige myndigheder er ved udøvelsen af deres opgaver i henhold til lovgivningen forpligtet af havstrategiens miljømål og indsatsprogram. Offentlige myndigheder er således forpligtede til at fremme havstrategiens miljømål ved udøvelse af deres beføjelser inden for rammerne af den gældende lovgivning. Det er forudsat i lov om maritim fysisk planlægning, at havplanen er udarbejdet under hensyntagen til Danmarks Havstrategi, der ligeledes udformes efter en økosystembaseret tilgang. Havplanen angiver udpegede havstrategiområder og områder, der foreslås udpeget som havstrategiområder. Endvidere belyser miljøvurderingen forholdet til relevante miljømål i havstrategien, herunder hvilke miljømål der bør være fokus på i den konkrete sagsbehandling.

2.3.2. Rummelighed

For at sikre rummelighed i planlægningen er der med havplanen udlagt overlappende zoner til flere formål, hvor den konkrete arealanvendelse skal afklares endeligt i forbindelse med, at der meddeles konkrete tilladelser til de pågældende formål. Der er ligeledes taget hensyn til "rummelighed" for at sikre, at der kan ske en hensigtsmæssig udnyttelse af hele havrummet (overfladevand, vandsøjle, havbund og undergrund).

Havplanen giver samtidig mulighed for, at havområderne fortsat kan anvendes til aktiviteter, der ikke er planlagt for. Selvom et område i havplanen for eksempel er udlagt til vedvarende energi, vil området også kunne bruges til andre formål, for eksempel fiskeri og rekreative formål. Offentlige myndigheder må dog ikke meddele tilladelser til aktiviteter, der ikke er forenelige med formålet med udlægningen af området, og meddelelse af tilladelse skal ske efter samråd med den relevante ressortminister. På den måde rummer havplanen mulighed for, at de aktiviteter, der foregår på havet i dag og som havplanen ikke planlægger for, fortsat kan foregå.

Arealudlæg i havplanen sikrer desuden plads til fortsat maritim innovation og udvikling, idet områderne i videst muligt omfang er søgt udlagt teknologineutralt. Med denne tilgang er det forhåbningen, at fremtidens teknologier også kan rummes inden for rammen af havplanen.

2.3.3. Sameksistens

Havplanlægningen søger at fremme, at et havområde i vidt omfang kan anvendes til flere formål – enten samtidig eller tidsmæssigt forskudt. Formålet hermed er i videst muligt omfang at bidrage til at fremme bæredygtig økonomisk vækst, udvikling af havarealerne og udnyttelse af havets ressourcer.

I forbindelse med udarbejdelsen af havplanen er der foretaget en vurdering af, om flere forskellige former for anlæg eller aktiviteter vil kunne foregå i samme område eller eventuelt tidsmæssigt forskudt.

Råstofindvinding og sejlads: da råstofindvinding umiddelbart godt kan foregå i et område udlagt til sejladskorridorer, idet råstofindvinding foregår fra mobile fartøjer.

I langt de fleste tilfælde vil det dog afhænge af en konkret vurdering, om det er muligt at anvende et område til de forskellige formål. Dette betyder, at selvom et område er udlagt til flere formål i havplanen, kan det ved en efterfølgende konkret vurdering i forbindelse med meddelelse af konkrete tilladelser vise sig, at der alligevel i praksis ikke er mulighed for, at området anvendes til et eller flere af de pågældende formål.

2.3.4. Samspillet mellem hav og land

Danmarks geografi understreger vigtigheden af, at planlægningen inddrager hensynet til samspillet mellem land og hav. Udviklingszoner til transportinfrastrukturprojekter som broer og tunneller er med til at binde Danmarks enkelte landsdele sammen samt skabe faste forbindelser til Danmarks nabolande, ligesom de skaber vækst for erhvervslivet og bidrager væsentligt til samfundsøkonomien. Derfor indgår disse væsentlige transportinfrastrukturprojekter også i havplanlægningen. På samme måde er det vigtigt, at der sikres fri sejlads til Danmarks mange havne og fri passage gennem de danske havarealer. Arealudlæg til sejladskorridorer i havplanen skal bidrage hertil.

De kystnære arealer er i vidt omfang friholdt fra arealudlæg til nye, større anlæg, som i væsentlig omfang vil kunne forhindre eller vanskeliggøre fx søtransport, fiskeri, turisme og rekreativ anvendelse af havet.

Såfremt det har været muligt og relevant, er forholdet mellem anlæg på havet, arealanvendelse af havområderne og landbaseret infrastruktur blevet inddraget i planlægningen. Disse hensyn har baseret sig på de konkrete stadier infrastrukturprojekterne er på.

Dette er blandt andet tilfældet ved planlægning for gasrørledninger, der går på tværs af land og hav. Visse infrastrukturprojekter er fortsat af meget foreløbig karakter, og det har derfor ikke i alle tilfælde været hver-

ken muligt eller hensigtsmæssigt at foretage nærmere vurderinger af eventuel landbaseret infrastruktur i tilknytning til projekterne.

Havplanen søger i vid udstrækning at bevare en fri og ugeneret adgang til rekreative formål og de eksisterende naturherligheder langs Danmarks kyster. Havplanen tager også hensyn til, at der skal være mulighed for fremtidig udvikling af kystnære anlæg, som fx anlæg til rekreative aktiviteter, havne og kystbeskyttelse.

2.4. Havplanlægningsprocessen

2.4.1. Planlægningsprocessen frem til udstedelsen af havplanen

Et stort projekt som havplanen har mange interesserter og berørte parter grundet havets store betydning for Danmark.

Udarbejdelse af havplanen er sket i Søfartsstyrelsen under Erhvervsministeriet i samarbejde med Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Indenrigs- og Boligministeriet, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Transportministeriet, Bolig- og Planstyrelsen, Energistyrelsen, Erhvervsstyrelsen, Fiskeristyrelsen, Geodatastyrelsen, Kystdirektoratet, Miljøstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen samt Trafikstyrelsen. KL og kystkommunerne er endvidere inddraget undervejs i processen.

Herudover er der sket løbende inddragelse af universiteter og relevante erhvervs- og interesseorganisationer, der arbejder med at beskytte eller benytte havet eller på anden vis er tilknyttet havet. Formålet med denne løbende inddragelse har været at få havets mange anvendelser og perspektiver med i planlægningsprocessen. De mange indspil har bidraget til et så oplyst beslutningsgrundlag som muligt forud for den endelige udfærdigelse af havplanen. Der har ligeledes været løbende dialog med Danmarks nabolande med henblik på at minimere grænseoverskridende konflikter samt sikre aktiviteter på tværs af grænserne. Søfartsstyrelsen har sideløbende deltaget i EU-projekter om havplanlægning i Nordsøregionen og Østersøregionen, hvor best practices for havplan-

lægning er blevet udvekslet samt i en EU-ekspertgruppe om havplanlægning.

2.4.2. Fremadrettet planlægningsproces

Inden for den op til tiårige planperiode vil der kunne opstå behov for ændringer i havplanen, hvor ændringer gennemføres af erhvervsministeren i samråd med de øvrige berørte ministre og under inddragelse af relevante kystkommuner og -regioner samt relevante erhvervs- og interesseorganisationer. Ændringer gennemføres ved en bekendtgørelsesændring (havplantillæg) og skal i en offentlig høring på mindst 8 uger forud for udstedelse. Såfremt et forslag vil medføre så omfattende ændringer af havplanen, at der reelt er tale om en ny havplan, skal ændringerne i offentlig høring med en høringsfrist på mindst 6 måneder forud for udstedelsen af en ny havplan.

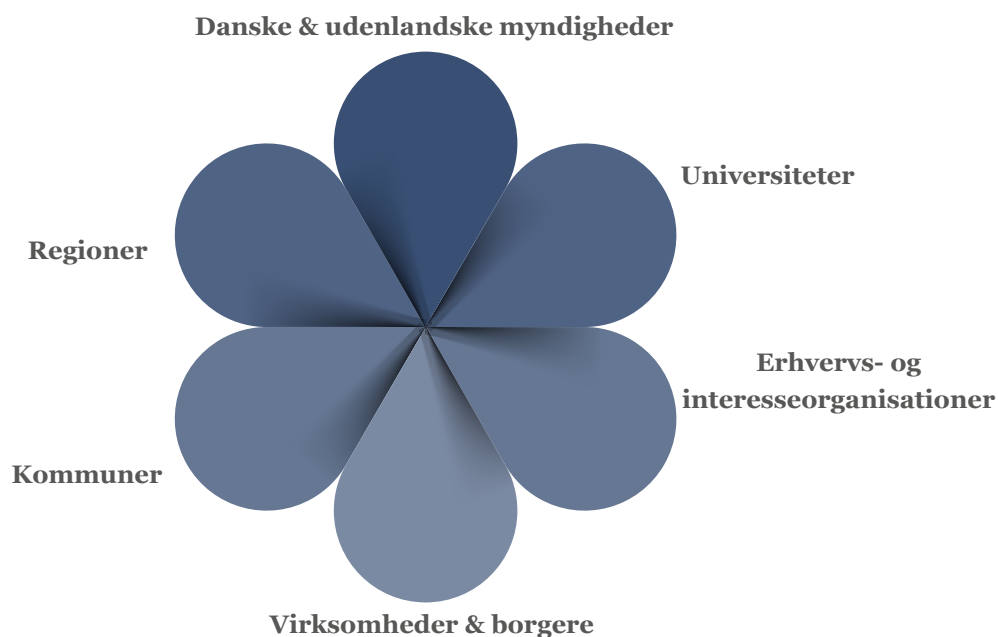
Opdatering af de servicelag, som kan findes i tilknytning til havplanen, kan ske uafhængigt af ændringsprocedurerne, da servicelagene ikke er en del af bekendtgørelsen. For nærmere uddybning af servicelag se kapitel 4.

2.5. Havplanens relation til andre planer og love

Havplanen er udarbejdet under hensyntagen til anden eksisterende lovgivning og planlægning for de danske havområder. Havplanen danner således den overordnede geografiske og planlægningsmæssige ramme for anvendelsen af havområderne og sikrer, at der tages hensyn til de samlede interesser for anvendelsen af et område. På denne vis understøttes en hensigtsmæssig beskyttelse og anvendelse af havarealerne og havets ressourcer. Det bemærkes, at der altid skal foretages en konkret vurdering i forhold til gældende natur- og miljølovgivning.

Anvendelsen af de danske havområder er reguleret af et betydeligt antal love og bekendtgørelser samt af international regulering. De væsentligste love beskrives i de kommende afsnit.

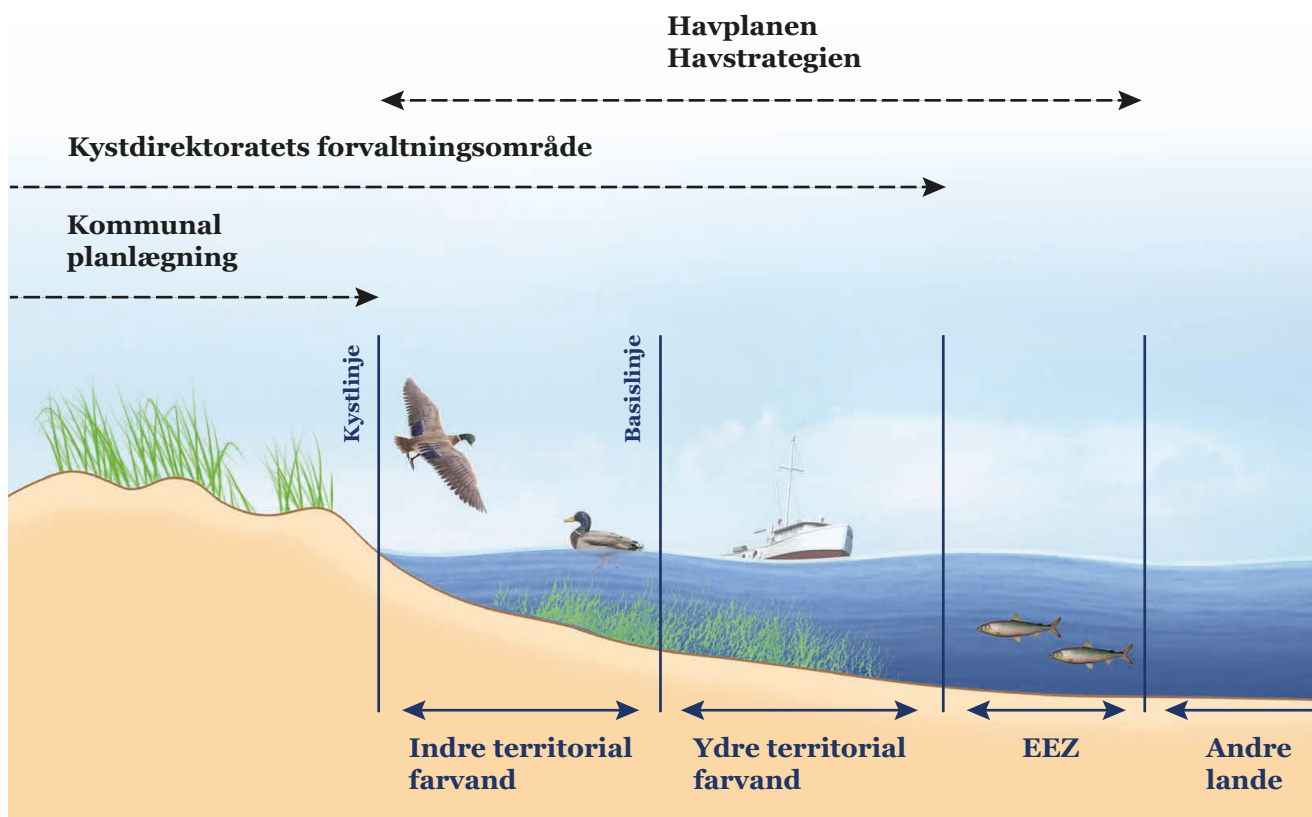
Statslige og kommunale myndigheder er forpligtede til at sikre, at tilladelser mv. til arealanvendelser på havet og vedtagne planer ikke strider imod havplanen, jf. havplanlovens § 14. Om der kan meddeles tilladelse til eller vedtages planer for en bestemt aktivitet inden for et område, der i overensstemmelse med havplanen afhænger fortsat af den relevante sektorlovgivning.

Figur 3: Interessentinvolvering

Figur4: Kommunerne forvalter og planlægger som hovedregel for landarealerne, mens staten forvalter og planlægger for havarealet, bl.a. gennem havstrategien og havplanen. Nogle af Kystdirektoratets forvaltningsområder, fx kystbeskyttelse, går dog på tværs af land og hav.

2.5.1. Planloven og de kommunale aktiviteter i kystområderne

Havplanen overlapper i mindre omfang med kommunernes planlægning, fastlagt i lokalplaner og kommunepplaner.

Kommunerne kan ifølge planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 20, fastsætte retningslinjer for anvendelsen af kystfarvande, herunder retningslinjer om vandkvalitet, friluftsfaciliteter, anlæggelse af badestrande, restriktioner i færdsel mv.

Der kan endvidere efter havplanlovens § 5, stk. 3, planlægges for at fremme bæredygtig turisme, rekreative aktiviteter, friluftsliv m.v. Disse bestemmelser indgår ikke i havplanen, men er i stedet blevet imødekommet ved, at kystnære arealer i stor udstrækning er friholdt for arealudlæg til større fysiske anlæg. Nær kysten er der således udlagt store arealer til generel anvendelse,

hvor der foruden faste anlæg heller ikke er udlagt arealer til hverken råstofindvinding, sejladskorridorer, beskyttelsesforanstaltninger for luftfart eller natur- og miljøbeskyttelse. De generelle anvendelseszoner skal til gengæld sikre mulighed for anvendelse af området til bl.a. fiskeri, sejlads samt aktiviteter og anlæg, der ikke planlægges for med havplanen, herunder fx havneudvidelser, kystbeskyttelses anlæg, turisme og rekreativ anvendelse.

For planlægningen efter planloven gælder endvidere, at der bortset fra trafikhavne anlæg og andre overordnede infrastrukturanlæg, kun i ganske særlige tilfælde kan planlægges for bebyggelse og anlæg på land, som forudsætter inddragelse af arealer på søterritoriet eller særlig kystbeskyttelse. Denne begrænsede adgang til kommunal planlægning kan navnlig vedrøre anvendelsen af vandområder og udformning af anlæg på vandområder i et by-omdannelsesområde inden for,

eller i tilknytning til en havns dækkende værker. Der vil endvidere kunne være en nær sammenhæng imellem Kystdirektoratets opgaver efter kystbeskyttelsesloven og den kommunale planlægning.

Kommuneplanernes retningslinjer må ikke stride imod havplanen, jf. planlovens § 11 a, stk. 4, nr. 8, ligesom lokalplaner, der overlapper med havet, ikke må stride imod havplanen, jf. § 13 stk. 1, nr. 9.

Havplanen udlægger en række områder til større mulige transportinfrastrukturprojekter, eksempelvis i form af en Kattegatforbindelse og en ny Limfjordsforbindelse. Disse områder kategoriseres som udviklingszoner. Inden for disse områder må der kun meddeles tilladelse m.v., såfremt disse tilladelser ikke vil umuliggøre eller vanskeliggøre anlægsprojekterne. Det skal således sikres, at tilladelser tidsbegrænses, eller at det på anden måde sikres, at den pågældende aktivitet eller anvendelse kan bringes til ophør uden udgifter for staten, når etableringen af transportinfrastrukturprojektet bliver aktuel. Landindvindingsprojekter, med undtagelse af Holmene ved Avedøre Holme, indgår ikke i havplanen, hvilket betyder, at der ikke kræves en ændring af havplanen i forbindelse med havneudvidelser og andre landindvindingsprojekter, såfremt dette ikke strider imod havplanens øvrige arealudlæg.

I praksis vurderes kommunale aktiviteter på havet med få modifikationer at kunne foregå som hidtil inden for rammerne af planloven. Udlægningen af områder til udviklingszoner indebærer, at der fortsat kan meddeles tilladelser til eller foretages planlægning for arealanvendelse inden for zonerne til andre formål, såfremt tilladelserne er forenelige med formålet med udlægningen af udviklingszonen. Tilladelser mv. vil dog kun kunne meddeles efter samråd med den ressortansvarlige minister.

Havplanen giver mulighed for at vise lokalplaner og kommuneplanrammer som serviceoplysninger til havplanen, så man kan orientere sig i de planer, som en kommune måtte have vedtaget for et givet kystnært areal. Dermed får kommuner og borgere nu mulighed for at kunne se kystnære lokalplaner og kommuneplanrammer et samlet sted.

2.5.2. Havstrategi

Det overordnede formål med havstrategidirektivet og havstrategiloven er at fastlægge rammerne for at opnå eller opretholde god miljøtilstand i havets økosystemer og muliggøre en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer. Som led i gennemførelsen af EU's havstrategidirektiv udarbejdes nationale havstrategier med henblik på at opnå god miljøtilstand i de danske havområder. Aktuelt er arbejdet med Danmarks Havstrategi II i gang.

God miljøtilstand vurderes i forhold til 11 forskellige deskriptorer. Disse er biodiversitet, ikke-hjemmehørende arter, erhvervsmæssigt udnyttede fisk, havets fødenet, eutrofiering, havbunden, hydrografiske ændringer, forurenende stoffer, forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum, marint affald og undervandsstøj. Havstrategien består af en forberedelsesfase, som efterfølges af et indsatsprogram.

Forberedelsesfasen indebærer:

- Definition af *god miljøtilstand for de 11 forskellige deskriptorer*
- En *basisanalyse*, som både analyserer havområdernes væsentlige egenskaber og karakteristika, nuværende miljøtilstand, væsentlige påvirkninger på havområderne samt en samfundsøkonomisk analyse af henholdsvis havområdernes udnyttelse og af omkostningerne ved en forringelse af havmiljøet
- Fastsættelse af *miljømål* og dertil knyttede indikatorer
- Fastsættelse af et overvågningsprogram med henblik på løbende vurdering og regelmæssig ajourføring af miljømålene

For flere parametre er der endnu ikke opnået god miljøtilstand i havmiljøet i Danmark. Der er for disse parametre et behov for et øget fokus med henblik på at opnå god miljøtilstand. Der vil i de kommende år blive vedtaget tærskelværdier for deskriptorerne benævnt ovenfor. Tærskelværdierne skal bidrage til vurderingen af, om god miljøtilstand er opnået. Tærskelværdierne er en kvantificering af begrebet "god miljøtilstand" og vil blive lagt til grund for fremtidige miljømål og indsatser og vil dermed kunne indvirke på muligheden for at opnå tilladelser til aktiviteter, der er planlagt for i havplanen.

Dette skyldes at offentlige myndigheder ved udøvelsen af deres opgaver i henhold til lovgivningen er forpligtet af havstrategiens miljømål og indsatsprogram. En myndighed, der ønsker at udnytte et arealudlæg i havplanen, skal således sikre, at den konkrete udnyttelse ikke er i strid med havstrategiens miljømål eller indsatsprogram - uanset om et område i havplanen er udlagt til det formål, der forfølges med projektet. Mulighed for en eventuel tilladelse vil dermed altid bero på en konkret vurdering af det enkelte projekt ift. havstrategiens miljømål og indsatsprogram.

2.5.3. Naturdirektiverne

Et hovedelement efter naturdirektiverne (habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet) er udpegning af beskyttede områder med henblik på at beskytte særlige arter eller naturtyper. Områderne udgør tilsammen Natura 2000-områderne, hvor der gælder pligt til at beskytte områderne mod skade, at undgå forringelser og til at iværksætte en aktiv indsats for at understøtte områdernes bidrag til direktivernes formål. I områderne skal det sikres, at de arter og naturtyper, som det enkelte område er udpeget for, ikke påvirkes negativt, at gunstig bevaringsstatus fastholdes eller opnås, og at der ikke skabes hindringer for at nå direktivets målsætning om gunstig bevaringsstatus. De arter og naturtyper, et område udpeges for at beskytte, udgør områdets udpegningsgrundlag.

Habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at sikre en streng beskyttelsesordning for en række arter, hvor de forekommer. Det vil sige, at uanset om arterne forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor (bilag IV-arter). For dyrearter omfattet af bilag IV gælder, at de ikke må fanges, dræbes eller forstyrres forsætligt, eller få beskadiget eller ødelagt deres yngle- eller rasteområder. Habitatbekendtgørelsen rummer bestemmelser, der skal bidrage til at sikre overholdelse af beskyttelsen af disse beskyttede arters yngle- eller rasteområder i forbindelse med myndigheders administration.

For fugle fastlægger fuglebeskyttelsesdirektivet en generel beskyttelse af alle vilde fugle og deres levesteder både i og udenfor Natura 2000-områder. Hvad angår beskyttelsen af fugle generelt, fremgår det af fuglebeskyttelsesdirektivet, at medlemslandene er forpligtede

til at træffe alle nødvendige foranstaltninger for at beskytte, opretholde eller genskabe tilstrækkeligt forskelligartede og vidtstrakte levesteder for alle fugle. Medlemslandene skal endvidere bestræbe sig på at undgå forurening eller forringelse af levesteder også uden for de udpegede områder.

Myndigheder skal i forbindelse med meddelelse af tilladelser eller planlægning inden for et arealudlæg i havplanen fortsat sikre, at den konkrete udnyttelse ikke er i strid med naturdirektiverne. Planer og projekter vil skulle underkastes væsentligheds- og evt. konsekvensvurdering, uanset om et område i havplanen er udlagt til det formål, der forfølges med planen eller projektet. Mulighed for en eventuel tilladelse vil altid bero på en konkret vurdering af det enkelte konkrete projekt ift. habitatområdets udpegningsgrundlag.

2.5.4. Vandrammedirektivet

Ifølge vandrammedirektivet er medlemsstaterne forpligtet til at sikre, at grundvand og overfladevand, herunder kystvande, ikke forringes, og at kystvandene som udgangspunkt opnår god økologisk og god kemisk tilstand senest i 2015. Denne frist kan under visse betingelser udskydes til senest i 2027. Medlemsstaterne vedtager i henhold til direktivet en planlægning (vandområdeplaner) og beslutter i forbindelse med indsatsprogrammet, hvilke indsatser der måtte være nødvendige at iværksætte for at nå målene (indsatsprogrammet). Det følger af vandrammedirektivet og EU-Domstolens praksis, at medlemsstaterne ikke må træffe afgørelser, der kan medføre forringelse af tilstanden af et overfladevand, eller som skaber risiko for, at miljømålet ikke nås. Vandrammedirektivet er gennemført i dansk ret ved lov om vandplanlægning og Miljøministeriets bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Kystvande - med eller uden indsatsbehov - er omfattet af vandrammedirektivets bestemmelser om ikke-forringelse og kravet om, at der senest i 2027 skal være opnået god økologisk og god kemisk tilstand i kystvande. Aktiviteter i eller - efter omstændighederne - uden for kystvande kan påvirke tilstanden i kystvande i negativ retning. Hovedparten af de danske kystvande er endnu ikke i god økologisk tilstand på grund af for store tilførsler af kvælstof. Det kan således ikke ude-

lukkes, at nogle aktiviteter på havet, der er planlagt for i havplanen, efter en konkret vurdering kan være uforenelige med forpligtelserne efter lovgivningen om vandplanlægning. Ressortmyndigheden må i givet fald ikke give tilladelse til det ansøgte formål.

2.5.5. Havplaner i nabolande

Et væsentligt princip i havplanlægningen er, at den skal være sammenhængende og koordineret med de øvrige lande i havregionen.⁹ Dette er gennemført via de gængse høringsprocedurer fastsat ved lov, men også gennem bilaterale møder og EU-projekter. Dette har blandt andet bidraget til en bedre sammenhæng i søtransporten over grænserne til nabolandene. Gennem høringsprocedurerne har Danmark også bidraget til, at der ikke er blevet udlagt arealer til havvindmøller ved indflyvningszonen til Københavns Lufthavne i den svenske havplan.

2.5.6. FN's Havretskonvention

FN's havretskonvention indeholder retsregler, der gælder på havet. De væsentligste regler vedrører afgrænsning af staternes søterritorier og eksklusive økonomiske zoner, herunder retten til havets ressourcer (fiskeri, olie, gas m.v.). Havretskonventionen forpligter endvidere parterne til at beskytte og bevare havmiljøet, hvorfor havplanen skal læses i lyset af disse forpligtelser. Danmarks eller andre landes suveræne rettigheder og jurisdiktion over havområder, som følger af international ret, herunder FN's havretskonvention af 1982, berøres ikke af havplanen.

Søterritoriet udgøres af det ydre og indre territorialfarvand. Det indre territorialfarvand udgøres af bugter og lignende, mens det ydre territorialfarvand strækker sig fra kystlinjen eller rette basislinjer trukket mellem fremspring eller øer til en maksimal afstand på 12 sømil (22 km). På søterritoriet har kyststaten suverænitæt, dvs. ret til at håndhæve sin lovgivning på samme måde som på landjorden med den undtagelse, at staten skal respektere fremmede skibes ret til uskadelig gennemsejling af det ydre territorialfarvand.

Uden for søterritoriet er den eksklusive økonomiske zone fastsat. Den kan strække sig til maksimalt 200 sømil (370 km) fra kystlinjen. Her har kyststaten eksklusiv ret til økonomisk udnyttelse af havet, hvilket bl.a. omfatter efterforskning og udnyttelse af naturressourcer i havet, på havbunden og i undergrunden. I den eksklusive økonomiske zone udøver kyststaten endvidere eksklusivt retten til udnyttelse af energi fra vind, strømme og vand. Endelig har kyststaten jurisdiktion i zonen med hensyn til havmiljøet samt kunstige øer, installationer og anlæg på havet. Ved udøvelsen af disse rettigheder skal kyststaten tage hensyn til andre staters rettigheder, herunder rettighederne til at lægge rørledninger og kabler samt friheden til sejlads.

2.5.7. FN's verdensmål

De globale mål for bæredygtig udvikling er vedtaget af FN og skal frem til 2030 sætte kursen for en mere bæredygtig udvikling for både mennesker og natur. Danmark har arbejdet målrettet med at nå de 17 verdensmål og har flere år i træk ligget blandt de lande, som er kommet længst med at indføre og leve op til målene.¹⁰ Danmark har igennem mange år arbejdet aktivt for en bæredygtig forvaltning af de danske havområder og har i forbindelse med udarbejdelsen af Danmarks første havplan ligeledes søgt at understøtte de FN-målsætninger, som maritim fysisk planlægning har indvirkning på. En betydelig del af FN's målsætninger understøttes i forbindelse med Danmarks første havplan. Disse er som følger:

- Mål 7 - Bæredygtig energi
- Mål 8 - Anstændige jobs og økonomisk vækst
- Mål 9 - Industri, innovation og infrastruktur
- Mål 11 - Bæredygtige byer og lokalsamfund
- Mål 12 - Ansvarligt forbrug og produktion
- Mål 13 - Klimaindsats
- Mål 14 - Livet i havet
- Mål 15 - Livet på land.

9 Rusland, Estland, Letland, Litauen, Polen, Tyskland, Holland, England, Norge, Sverige og Finland.

10 Sustainable Solutions Development Network (SDSN), 'SDG Index and Dashboard Report'

Figur 5: FN's globale mål for bæredygtig udvikling (Kilde: United Nations Development Programme, UNDP).

De 8 målsætninger er på direkte eller indirekte vis afspejlet i havplanen og i det arbejde, der har pågået i forbindelse med udarbejdelsen af denne.

2.6. CO₂-reducerende aktiviteter i havplanen

Danmark har tilsluttet sig Parisaftalen om reduktion af drivhusgasser og har nationalt forpligtet sig til, at opnå 70 pct. CO₂-reduktion i 2030 ift. 1990-niveauet og klimaneutralitet i 2050, hvor der ikke udledes mere drivhusgas, end der bliver optaget. Havplanen planlægger for en række aktiviteter, der understøtter disse målsætninger. Ved at koordinere og sammentænke aktiviteter, samt sikre de fornødne arealer til grønne aktiviteter, udgør maritim havplanlægning et værdifuldt instrument med henblik på at nå den danske reduktionsmålsætning.

Vedvarende energi: Havvind er helt afgørende for den grønne omstilling ikke bare i Danmark, men også i resten af Europa. Udbygningen med havvindmølleparker vil bidrage til den grønne omstilling, og vindmøller på havet har samtidig den fordel, at det giver færre visuelle gener end vindmøller på land. Der udlægges

i havplanen store arealer til vedvarende energi, som sikrer de fysiske og planlægningsmæssige rammer for udbygning af havvind og andre anlæg til vedvarende energi, hvilket understøtter omstillingen fra fossile brændsler til mere, grøn og CO₂-neutral energi.

I havplanen udlægges områder i Nordsøen og ved Bornholm i Østersøen til vedvarende energi og energioer med det formål at sikre, at der inden for områderne kan etableres energioer med dertilhørende anlæg og installationer til vedvarende energi samt tekniske konstruktioner til sammenkobling, behandling og transmission af strøm fra havmølleparker.

Energioerne skal bidrage til, at Danmark i de kommende år kan elektrificere flere dele af samfundet med grøn strøm. Strømmen eksporteres til vores nabolande og bidrager dermed til yderligere grøn omstilling i Europa. På længere sigt skal der kunne tilkobles teknologier, der kan lagre eller omdanne den grønne strøm til for eksempel grønne brændstoffer - såkaldt Power-to-X. Energioerne spiller dermed en vigtig rolle for fremtidig udbygning af havvind og elektrificering i både Danmark og vores nabolande.

Der udlægges endvidere områder til lagring af CO₂ med det formål at sikre, at der inden for området kan etableres et eller flere CO₂-lagre. Udpegning af arealer til CO₂-lagring sikrer rammerne for undersøgelser af, hvordan CO₂ kan lagres miljø- og sikkerhedsmæssigt forsvarligt, og derefter for etableringen af anlæg og tilhørende installationer til CO₂-lagring. CO₂-lagring er et vigtigt element i indsatsen frem mod klimamålsætningerne for 2030 og 2050.

Sejladskorridorer: Ved udlæg af sejladskorridorer i havplanen sikres en sammenhæng i søtransporten over grænserne til nabolandene. Ved tværnational koordinering af søfartsruter sikres de bedste og samtidig mest direkte sejladsruter med henblik på mindst mulig brændstofanvendelse og derved en reduceret drivhusgasudledning fra søtransporten i danske farvande.

2.7. Havplanens erhvervsøkonomiske konsekvenser

For at øge gennemsigtigheden og sikre, at virksomheder ikke pålægges unødvendige udgifter, skal danske myndigheder sende nye lovforslag og bekendtgørelser i offentlig høring og foretage en erhvervsøkonomisk vurdering af, hvilke konsekvenser en ændring af reglerne vil medføre for erhvervslivet.

Hvis et lovforslag eller udkast til en bekendtgørelse medfører væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser for virksomhederne, skal konsekvenserne som udgangspunkt vurderes, kvantificeres og forelægges et relevant regeringsudvalg, inden reglerne sendes i høring jf. vejledning om erhvervsøkonomiske konsekvensvurderinger. Kravet om økonomiske konsekvensvurderinger er også gældende ved ændringer af havplanen.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser omfatter de forskellige typer konsekvenser, som regulering har for danske virksomheder. Det gælder både de direkte omfattede virksomheder og øvrige brancher, som indirekte påvirkes af reguleringen. En erhvervsøkonomisk konsekvensvurdering omfatter både de umiddelbare konsekvenser i form af f.eks. nye udgifter for virksomhederne eller lettelser i eksisterende udgifter og eventuelle konsekvenser på længere sigt, f.eks. i form af adfærdsændringer eller afledte effekter.

2.7.1. Positive konsekvenser for erhvervet

Gennemførelsen af Danmarks første havplan forventes at medføre en større gennemsigtighed og hensigtsmæssig koordinering af aktiviteter på havet, der kan give en bedre udnyttelse af havarealerne.

Uagtet at et arealudlæg ikke giver virksomheder ret til at opnå en tilladelse eller få vedtaget en plan, vil havplanen give øget samlet viden om mulighederne for anvendelse af havarealerne. Herudover vil der via havplanen være adgang til data om havet, som kan belyse, hvor der er andre interesser i et havområde, herunder om der er eksisterende anvendelse, naturbeskyttelse eller andet, der må forventes at påvirke mulighederne for at opnå en tilladelse eller få vedtaget en plan. Havplanen bidrager således til et mere oplyst beslutningsgrundlag og kan reducere virksomhedernes omkostninger til at efterforske og ansøge om tilladelser i områder, hvor mulighederne for at opnå tilladelse er små. I stedet kan ressourcerne anvendes der, hvor der må antages at være færre konflikter med andre interesser.

2.7.2. Negative konsekvenser for erhvervet

Havplanen medfører, at aktiviteter, der er fastsat udviklingszoner for, ikke kan tillades andre steder end i udviklingszonerne medmindre, at havplanen ændres. På samme måde betyder havplanen, at virksomheder udelukkes fra at få nye tilladelser inden for arealer, som er udlagt til andre formål, såfremt den ønskede tilladelse er uforeneligt med formålet med udlægnen af zonen. I dette tilfælde vil det kræve en ændring af havplanen, før der vil kunne meddeles tilladelse.

Endvidere kan det være en udfordring for nogle erhverv, at der til nogle formål udlægges væsentlig større arealer (bruttoarealer), end der forventes taget i anvendelse i planperioden. Dette kan hindre eller vanskeliggøre, at andre kan anvende arealet. Et eksempel kan være et bruttoareal til en bro eller tunnel, hvor der, indtil der er truffet beslutning om gennemførelse af projektet og fastlagt endelig linjeføring, kun kan gives betingede tilladelser til andre, nye faste anlæg i området. For andre kan det dog være en fordel og ses som fremme af investeringssikkerhed, at der udlægges arealer til specifikke formål, uanset at der ikke er garanteret anvendelse af disse.

2.7.3. Erhvervsadministrative konsekvenser

Havplanen vurderes ikke at afføde væsentlige erhvervsadministrative konsekvenser. Eventuelle erhvervsadministrative konsekvenser vil blive vurderet i forbindelse med fremtidige ændringer af havplanen.

3. BESKRIVELSE AF ANVENDELSER OG AKIVITETER

Havplanen omfatter adskillige anvendelser og aktiviteter, som hver især er underlagt forskellig lovgivning, og hvis omfang i høj grad varierer.

I følgende afsnit vil hver enkel zonetype samt anvendelse blive nærmere afgrænset, og relevant lovgivning på området vil kort blive præsenteret.

Havplanens arealfordeling baserer sig på zoner. Havområderne opdeles i fire zonetyper:

ZONEOPDELING I HAVPLANEN

Udviklingszoner

- Vedvarende energi og energigør
- Efterforskning og indvinding af olie/gas
- CO₂-lagring
- Nye transportinfrastrukturprojekter
- Akvakultur, herunder skaldyrsproduktion og havbrug
- Råstofindvinding

Særlige anvendelseszoner

- Sejladskorridorer
- Beskyttelsesforanstaltninger for luftfart
- Kabelkorridorer for vedvarende energi
- Landindvinding
- Rørledninger

- Fiskeri*
- Sejladse*
- Rekreativ anvendelse*
- Turisme*

Natur- og miljøbeskyttelsesområder

- Havstrategiområder
- Natura 2000-områder
- Fredede områder
- Natur- og vildtreservater

Generelle anvendelseszoner

- De generelle anvendelseszoner omfatter alle de områder i havplanen, der ikke er udlagt til andre formål.

*Kan ske i alle zoner medmindre anden lovgivning forhindrer det eller frem til der opføres faste anlæg, eller der indføres anden regulering, som begrænser anvendelsen.

Figur 6: Zoneopdeling i havplanen

3.1. Udviklingszoner

Udviklingszoner bidrager til at skabe udvikling og vækst for erhvervslivet samt bidrager væsentligt til samfundsøkonomien. Udlægningen af områder til udviklingszoner indebærer, at der fremover alene kan meddeles tilladelser til de pågældende formål inden for de udlagte områder. Derved friholdes de øvrige områder for nye anlæg mv. til de aktiviteter og anvendelser, som der planlægges for i udviklingszonerne, herunder råstofindvinding, transportinfrastrukturprojekter, landindvinding af væsentlig samfundsmæssig betydning, akvakultur og energisektoren til søs.

Nogle projekter på havet er omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer af konkrete projekter (VVM), hvor der skal foretages screening og/eller obligatorisk VVM forud for meddelelse af tilladelse. Der skal foretages miljøvurdering af sektorplaner, hvis de er omfattet af miljøvurderingsloven samt ved planer i internationale naturbeskyttelsesområder.

3.1.1. Energi - Vedvarende energi (Ev)

Danmark har gennem de seneste årtier arbejdet sig op i den absolutte verdenselite inden for vedvarende energi og klimavenlige løsninger. Brugen af vedvarende energikilder bidrager til reduktion af vores udledning af drivhusgasser og til at gøre Danmark uafhængig af fossil energi.

Nuværende anvendelse

Danmark ønsker at styrke den grønne omstilling markant, og der skal derfor over de kommende år foretages væsentlige investeringer for både at nå målet om 70 pct. reduktion af drivhusgasser i 2030 ift. 1990-niveauet og det langsigtede mål om et lavemissions-samfund i 2050.

Med energiaftalen fra 2018 og klimaaftalen fra 2020 er der en bred politisk enighed om, at havvindspotentialet skal udnyttes bedst muligt, så Danmark kan bevare sin førerposition med globalt førende virksomheder på vindområdet og samtidig sikre store og omkostningseffektive bidrag til den grønne omstilling i både Danmark og resten af verden.

Som følge af energiaftalen 2018 er der i 2019 gennemført en 10 GW-screening (de facto 12,4 GW) af søter-

ritoriet for at kunne anvise gode, ledige placeringer, så nye møller hurtigt kan etableres og kobles på nettet, når udviklingen for alvor accelererer. Havvindscreeningen anviser potentielt egnede havvindplaceringer inden for et bruttoareal på samlet godt 11.000 km². Arealerne er fordelt i både Nordsøen, indre farvande og Østersøen med de største sammenhængende områder i Nordsøen, der med ekstraordinære gode vindforhold har potentiale til at blive et globalt førende område for havvind.

Der er ikke gennemført screeninger af arealer til bølgekraft eller anden vedvarende energi på havet. Arealerne udlagt til vedvarende energi er dog ikke begrænset til én teknologi. De udlagte arealer til vedvarende energi dækker desuden over eksisterende havvindmølleparker og arealer for havvindmølleprojekter, som er under behandling i Energistyrelsen. Der er ikke udlagt specifikke zoner til åben-dør projekter. Havplanen vil derfor skulle ændres for at give mulighed for nye åben-dør-projekter.

Havplanen understøtter den grønne omstilling og bidrager til at fastholde Danmarks særlige rolle inden for bl.a. havvind og vedvarende energi-teknologiudvikling og løsninger på verdensplan.

Udnyttelse af det danske havareal til vedvarende energi sker i dag igennem statslige koncessioner og tilladelser. Tilladelser på havarealet er tidsbegrænsede. Danmark har i dag en kapacitet på 1.701 MW fra havvindmøller. Havvind udgør 27,8 pct. af Danmarks samlede vindkapacitet.

Lovgrundlag

Vedvarende energi i de danske havområder reguleres af både danske og internationale regler.

Vedvarende energianlæg på havet kan først etableres efter tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren. Relevante tilladelser udstedes efter lov om fremme af vedvarende energi §§ 22-29 og lov om elforsyning. Dansk lovgivning implementerer relevante regler fra blandt andet VE-direktivet.

El-produktionstilladelse til VE-anlæg gives for en tidsbegrænset periode og kan efter ansøgning forlænges,

se hertil lov om fremme af vedvarende energi § 29. Tilladelsen kan i særlige tilfælde gives for en kortere periode.

Der er en række love og reguleringer, der har betydning for, hvorvidt der kan gives tilladelser, herunder økonomiske, miljømæssige og samfundsmæssige hensyn. Disse hensyn er bl.a. behandlet i EU-retlige regler om miljøbeskyttelse.

Fremtidig anvendelse

Der udlægges en række områder til vedvarende energi i havplanen. Områderne omfatter dels de eksisterende havvindmølleparker og igangværende ansøgninger, og dels områder udpeget til vedvarende energi som følge af ovennævnte screening for placering af op til 12,4 GW havvind, der er en opfølgning på energiaftalen af 2018. Det bemærkes, at arealerne fra screeningen er bruttoarealer, som ikke nødvendigvis forventes at blive fuldt udnyttet. Desuden er udpeget et mindre Ev-område i Nordsøen til brug for test af bølgekraftanlæg. Udpegningen i havplanen skal sikre, at Danmark kan anvise gode og ledige placeringer, så nye VE-anlæg og tilhørende installationer hurtigt kan etableres, når udviklingen for alvor accelererer.

Områdernes størrelse skal ses i lyset af, at der fortsat skal være attraktive muligheder for udbygning med vedvarende energi på havet gennem en effektiv og fleksibel udbygning med vedvarende energianlæg på havet.

Energistyrelsen vil som faglig myndighed foretage en fortsat kortlægning af optimale sites til VE-udbygning på havet, herunder bl.a. havvindmølleparker mv., og sikre, at udbygningen sker under behørig hensyntagen til samfundsøkonomien, forsyningssikkerheden og andre almene samfundshensyn.

3.1.2. Energi - Vedvarende energi og energiøer (Ei)

Konceptet ”energiø” dækker over enten en fysisk ø, en kunstigt inddæmmet ø eller en platformsløsning, der fungerer som et knudepunkt for el-produktion fra omkringliggende havvindmølleparker, som forbindes og distribueres mellem de omkringliggende lande. Der kan i konceptet også tilkobles andet el-teknisk udstyr

såsom lagringsfaciliteter, elektrolyseanlæg eller andre el-konverteringsteknologier. Energiøer kan medvirke til mere effektiv udnyttelse af havvind langt fra kysten og dermed skabe plads til væsentlig mere havvind i det danske og europæiske energisystem. Desuden kan energiøerne medvirke til relativt reducerede investeringer i transmissionskabler og netforstærkninger på land.

Nuværende anvendelse

Havvind rummer et enormt potentiale og er helt afgørende for den grønne omstilling ikke bare i Danmark, men i resten af verden. Europa-Kommissionens strategi for vedvarende energi på havet fremhæver Danmark som foregangsland og understreger nødvendigheden af regionalt samarbejde, hvis potentialet på 300 GW havvind i 2050 skal indfries. Derfor er der behov for at tænke i nye og mere regionalt fokuserede måder, hvorpå man kan udbygge havvind og dertilhørende infrastruktur. Der er identificeret yderligere havarealer, der sammen med arealerne fra 10 GW-screeningen indgår i havplanen, som enten Ev- eller Ei-områder.

Energiøer (Ei) skal ses i tillæg til vedvarende energi (Ev). Udviklingszonen Ei anvendes i dag ikke til vedvarende energi.

Lovgrundlag

Der eksisterer i dag ikke et lovgrundlag for etablering af energiøer i form af en fysisk ø eller en inddæmmet ø. Energistyrelsen er derfor i gang med at udbore et kommende lovgrundlag.

Vedvarende energi i øvrigt i de danske havområder reguleres af både danske og internationale regler.

Vedvarende energianlæg på havet kan først etableres efter tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren. Relevante tilladelser udstedes i dag efter lov om fremme af vedvarende energi §§22-29 og lov om elforsyning. Dansk lovgivning implementerer relevante regler fra blandt andet VE-direktivet.

El-produktionstilladelse til VE-anlæg gives for en tidsbegrænset periode og kan efter ansøgning forlænges, se hertil lov om fremme af vedvarende energi § 29. Tilladelsen kan i særlige tilfælde gives for et kortere tidsrum.

Der er en række love og reguleringer, der har betydning for, hvorvidt der kan gives tilladelser, herunder økonomiske, miljømæssige og samfundsmæssige hensyn. Disse hensyn er bl.a. behandlet i EU-retlige regler om miljøbeskyttelse.

Fremtidig anvendelse

Der udlægges områder i Nordsøen og områder ved Bornholm i Østersøen til vedvarende energi og energier (Ei) i havplanen. Udpegningerne giver mulighed for at anvise en eller flere sammenhængende placeringer med plads til energier, herunder mindst én energi i Nordsøen med kapacitet til minimum 10 GW.

Derudover skal foretages en række tekniske undersøgelser af potentiale samt indledende dialog om samarbejde med omkringsliggende lande, inden en endelig politisk beslutning kan træffes.

3.1.3. Energi - Efterforskning og indvinding af olie og gas (Eo)

Der er olie og gas i den danske del af Nordsøen, og Danmark har indvundet begge dele siden 1972. Med Nordsøaftalen af 3. december 2020 er rammerne sat om fremtiden for olie- og gasindvinding i Danmark.

Nuværende anvendelse

Udviklingszonen for efterforskning og indvinding af olie og gas (Eo) omfatter både eneretstilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas i Eo og godkendelser til etablering af anlæg og tilhørende installationer til efterforskning og indvinding af olie og gas, herunder rørledninger og kabler samt muligheden for at meddele tilladelser til naboblokke til efterforskning og indvinding af olie og gas samt gennemførsel af minirunder. Der kan gives separat tilladelse til injektion af CO₂ i olieletter fx med henblik på at øge indvindingen i olieletter eller i forbindelse med CO₂-lagring, hvilket er omfattet af reglerne om CO₂-lagring i undergrundsloven.

Eo-udviklingszonen giver mulighed for, at der kan meddeles tilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas på baggrund af naboblokansøgninger og minirunder på ikke tilladelsesbelagte områder.

Med Nordsøaftalen af 3. december 2020 aflyses alle fremtidige udbudsrunder. Ny efterforskning sker fremover udelukkende igennem de allerede eksisterende muligheder i minirunder og naboblok. Det betyder desuden, at der foretages en ændring af undergrundsloven, således at muligheden for udbudsrunder fjernes.

Lovgrundlag

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan efter § 12 i lov om anvendelse af Danmarks undergrund (undergrundsloven) gennemføre minirunder for ansøgninger om tilladelse til efterforskning efter og indvinding af olie og gas. Efter § 5 i undergrundsloven kan klima-, energi- og forsyningsministeren endvidere meddele tilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas (eneretstilladelse), herunder nabobloktilladelser. Energistyrelsen er den ansvarlige myndighed for behandling af minirunde og naboblokansøgninger til efterforskning og indvinding af olie og gas. Energistyrelsen (ved delegation) godkender en indvindingsplan efter § 10 i undergrundsloven og konkret arbejde, der udføres i forbindelse med virksomheden, efter § 28 i undergrundsloven. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan endvidere efter § 23 i undergrundsloven meddele tilladelser til anden anvendelse af undergrunden (EoR).

Efterforskningstilladelser gælder for et tidsrum af 6 år. Hvis der er særlige omstændigheder, kan de forlænges med indtil 4 år ad gangen. Den samlede efterforskningsperiode kan dog kun undtagelsesvist overstige 10 år.

Hvis der gøres fund af olie og/eller gas, har rettighedshaveren ret til forlængelse af eneretstilladelsen med henblik på indvinding i 30 år. Tilladelsen kan forlænges med henblik på indvinding ud over de 30 år, når særlige omstændigheder taler herfor. Det bemærkes, at aftaleparterne med Nordsøaftalen af 3. december 2020 om fremtiden for olie- og gasindvinding i Nordsøen er enige om, at der indføres en 2050 slutdato for alle eksisterende og evt. fremtidige tilladelser til olie- og gasindvinding.

Lagring af CO₂ findes bl.a. i den danske undergrundslov og i CCS bekendtgørelsen, der er udstedt med hjemmel i undergrundsloven. Bestemmelserne gen-

nemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31 om geologisk lagring af kuldioxid (CCS-direktivet).

Fremtidig anvendelse

Den fremtidige anvendelse til olie og gas efterforskning og indvinding samt CO₂-lagring består af området i Nordsøen, vest for 6° 15" østlig længde og ud til den danske EEZ grænse. Dette betyder, at der i havplanen ikke udlægges mere areal til olie og gas end hidtil.

Under eneretstilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas findes også de eksisterende produktionsinstallationer med tilhørende rørledninger. Disse vil fremgå af det ikke retligt bindende servicelag "eksisterende anvendelser".

3.1.4. Energi – CO₂-lagring (Ec)

Fangst og lagring af CO₂ er et vigtigt redskab for at nå målsætningen om 70 pct. reduktion i 2030 og for at nå Parisaftalens målsætning om klimaneutralitet i 2050. Fangst og lagring af CO₂ (CCS) kan bruges til både at reducere fossile udledninger og til at skabe negative udledninger, når teknologien anvendes på biogent materiale. GEUS (De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland) har identificeret, at der i den danske undergrund findes mange steder, hvor der er egnede CO₂ reservoirs med forseglende lag af lersten oven på.

Nuværende anvendelse

Der er for nuværende ingen ansøgninger eller tilladelser til CO₂-lagring inden for Ec-området.

Lovgrundlag

Regler om lagring af CO₂ findes i den danske undergrundslov og i CCS bekendtgørelsen, der er udstedt med hjemmel i undergrundsloven. Bestemmelserne gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31 om geologisk lagring af kuldioxid (CCS-direktivet).

Af § 23 i undergrundsloven fremgår det, at klima-, energi- og forsyningsministeren for en nærmere bestemt del af undergrunden på nærmere fastsatte vilkår kan meddele tilladelse med eneret til efterforsk-

ning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding.

Før der kan meddeles tilladelse til CO₂-lagring skal der udarbejdes en ramme herfor på samme vis, som der findes rammer og procedurer for udstedelse af andre tilladelser i henhold til undergrundsloven, eksempelvis tilladelser til efterforskning og indvinding af olie- og gas.

CO₂-lagring anses for dumpning og er derfor forbudt i henhold til havmiljøloven. Det vil kræve en ændring af loven før aktiviteten lovligt kan finde sted. Der pågår arbejde med at undersøge behovet for ændring af de lovmæssige rammer, før CO₂-lagring lovligt kan finde sted i undergrunden under havet i Danmark.

Fremtidig anvendelse

Der udlægges områder til CO₂-lagring (Ec) i havplanen med det formål at sikre, at der inden for områderne kan etableres anlæg og tilhørende installationer til lagring af CO₂.

3.1.5. Transportinfrastruktur – Broer og tunneller (lb)

Broer og tunneller er med til at binde Danmarks enkelte landsdele sammen samt skabe fast forbindelser til Danmarks nabolande. Dette skaber vækst for erhvervslivet og bidrager væsentligt til samfundsøkonomien. Der er endvidere tale om omkostningstunge projekter, som allerede indgår i en struktureret planlægning.

Nuværende anvendelse

Udviklingszoner i havplanen til transportinfrastrukturprojekter som broer og tunneller udlægger projekter af meget forskellig modningsgrad. Et arealudlæg i havplanen kan derfor ikke tages som udtryk for, at projektet kan forventes realiseret eller ej. Der er alene tale om arealudlæg, der understøtter muligheden for en realisering af projekterne, ved at tilstræbe at områderne ikke anvendes på en måde, der vil vanskeliggøre eller fordyre transportinfrastrukturprojekterne.

Lovgrundlag

Større transportinfrastrukturprojekter som broer og tunneller vil normalt blive vedtaget i enkeltheder af

Folketinget ved en anlægslov, hvorved projektet opnår den fornødne miljøvurderingstilladelse forud for gennemførelse af projektet. Anlægsloven er dermed den samlede bemyndigelse til transportministeren til at gennemføre det pågældende projekt.

Fremtidig anvendelse

Havplanen planlægger for en kommende Femern Bæltforbindelse, Kattegatforbindelse, ny Limfjordsforbindelse, ny Vejle Fjordforbindelse, ny Storstrømsforbindelse, Helsingør-Helsingborgforbindelse Nordhavnstunnel og Østlig Ringvej. Ved lov nr. 575 af 4. maj 2015 om anlæg og drift af en fast forbindelse over Femern Bælt med tilhørende landanlæg i Danmark har Folketinget vedtaget anlægslov til den kommende Femern Bæltforbindelse, ved lov nr. 737 af 1. juni 2015 om anlæg af en ny Storstrømsbro og nedrivning af den eksisterende Storstrømsbro har Folketinget tilsvarende vedtaget anlægslov til den kommende Storstrømsforbindelse, og ved lov nr. 1552 af 27. december 2019 om anlæg af en Nordhavnstunnel har Folketinget vedtaget anlægslov til den kommende Nordhavnstunnel.

3.1.6. Akvakultur – Havbrug (Ah)

Ved havbrug forstås opdrætsanlæg til opdræt af fisk bestående af netbure, trådkasser eller lignende placeret i marine vandområder, og hvis drift forudsætter anvendelse af foder.

Nuværende anvendelse

Miljøministeriet har ansvaret for havbrug i Danmark. Opdrættet foregår i dag i netbure, der holdes flydende ved hjælp af flyderinge forankret direkte til havbunden eller til store cementblokke udlagt på havbunden.

Lovgrundlag

Havbrug skal have en række tilladelser og godkendelser for at kunne drive virksomhed.

Miljøgodkendelse: Et havbrug skal have en miljøgodkendelse efter kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven¹¹, inden det anlægges eller påbegyndes, eller ved ændringer eller udvidelser, som medfører forøget forurening.

En miljøgodkendelse forudsætter, at havbruget kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, herunder også hensynet til gældende vandområdeplaner, Natura 2000-områder og forpligtelser under havstrategidirektivet og VVM-direktivet.

Siden den 1. januar 2021 har Miljøstyrelsen myndighedskompetencen for alle havbrug.

Placeringstilladelse: Udover miljøgodkendelsen kræver havbrug tilladelse til opdræt af fisk efter kap. 13 i fiskeriloven¹². Det er Miljøstyrelsen, der udsteder denne tilladelse efter havbrugsbekendtgørelsen¹³. Placeringstilladelsen sikrer, at anlæggets placering ikke er i konflikt med sejlruiter eller andre interesser, f.eks. fysiske, fiskerimæssige, miljømæssige mv.

Det fremgår bl.a. af bekendtgørelsen, at tilladelser efter bekendtgørelsen først må udnyttes, når der foreligger en miljøgodkendelse efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven.

Fremtidig anvendelse

For havbrug er der udover til eksisterende anlæg udlagt arealer til verserende ansøgninger til havbrug, der pt. er under myndighedsbehandling i Miljøstyrelsen.

3.1.7. Akvakultur – Kultur- og omplantningsbanker til produktion af muslinger og østers (Ak) og Akvakultur - Opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen (Ao)

Udviklingszonerne til skaldyrsopdræt omfatter opdræt af muslinger og østers på kulturbanker, omplantningsbanker og i vandsøjlen.

Nuværende anvendelse

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har ansvaret for skaldyrsopdræt i Danmark. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri skelner mellem skaldyrsopdræt og havhaver. Skaldyrsopdræt er kommercielle anlæg med henblik på videresalg af blandt

¹¹ Lovbekendtgørelse nr. 1218 af d. 25 november 2019 om miljøbeskyttelse.

¹² Lovbekendtgørelse nr. 261 af 21. marts 2019 om fiskeri og fiskeopdræt.

¹³ Bekendtgørelse nr. 1489 af 6. december 2016 om etablering og drift af havbrug.

andet muslinger og østers, mens havhaver er hobby-betonede anlæg, hvor der alene dyrkes blandt andet muslinger og østers til eget forbrug.

Den nuværende anvendelse omfatter alle tilladelser til muslinge- og østerskulturbanker, omplantningsban-ker samt opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen.

Lovgrundlag

Opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen må kun finde sted efter tilladelse fra Fiskeristyrelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1387 fra 13. december 2017 om opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen, der er udstedt med hjemmel i fiskeriloven. Bankeproduktion af muslinger og østers (kultur og omplantning) må kun finde sted efter tilladelse fra Fiskeristyrelsen, jf. bekendtgørelse om kulturbankeproduktion af muslinger og østers nr. 984 af 28. juni 2018 og jf. § 63 i Fiskeriloven.

Fremtidig anvendelse

Der er udlagt arealer i Limfjorden, indre danske farvande, Bæltehavet og Ise Fjord til fremtidig skaldyrso-odræt. Arealerne er begrænset til kun at omfatte om-råder med dybder på 4 meter eller mere. Af hensyn til sejladsikkerheden er arealerne til opdræt i vandsøj-len desuden blevet begrænset, således at de ikke over-lapper med sejladskorridorer. Arealerne til kultur- og omplantningsbanke er imidlertid ikke blevet fysisk begrænset i forhold til sejladskorridorerne. Det skal bemærkes, at arealerne til kultur- og omplantnings-banke og opdræt i vandsøjlen er bruttoarealer, som ikke forventes at blive fuldt udnyttet. Fremover kan der alene meddeles tilladelser inden for de angivne områder til kultur- og omplantningsbanke og opdræt i vandsøjlen.

3.1.8. Råstofindvinding (R)

Råstofindvinding på havet omfatter primært indvin-ding af sand, grus og ral til havs og indvindingen bi-drager derved til forsyninger af råstoffer til samfundet.

Nuværende anvendelse

Den nuværende anvendelse omfatter områder, hvor der allerede er givet tilladelse til at indvinde råstoffer, tilladelser til efterforskning af råstoffer og områder udlagt ved bekendtgørelse. Bekendtgørelserne omfat-ter arealer i Nordsøen, som er udlagt med det formål

at sikre råstoffer til kystbeskyttelse, og arealer i Øster-søen som er udlagt med det formål at sikre råstoffer til større anlægsprojekter. Herudover omfatter den nuværende anvendelse områder, som efter de nuvæ-rende regler kan udlægges som indvindingsområder (fællesområder).

Der kan meddeles tilladelse til råstofindvinding i: 1) *Fællesområder* – områder, hvor alle kan få tilladel-se til indvinding. 2) *Bygherreområder* – områder forbeholdt bygherrer, som kan opnå eneret til større bygherreprojekter eller kystbeskyttelse. 3) *Auktions-områder* – områder, hvor vinder af en auktion kan få eneret til indvinding.

I forhold til bygherreområder og aktionsområder er det efter råstofloven muligt at ansøge om tilladelse til efterforskning og efterfølgende indvinding hvor som helst på havet. Tilladelse uden for de udlagte udvik-lingszoner til råstofindvinding vil kræve en ændring af havplanen.

Derudover udfører Miljøstyrelsen også kortlægning af råstoffer på søterritoriet og kontinentalsoklen. Kort-lægningerne anvendes til at indikere og påvise, hvor der er råstoffer og dermed mulige råstofinteresser.

Lovgrundlag

Indvinding af råstoffer på havet reguleres primært af lov om råstoffer (råstofloven) og bekendtgørelse om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterri-toriet og kontinentalsoklen (råstofbekendtgørelsen), som administreres af Miljøstyrelsen under Miljømini-steriet.

Det fremgår af råstoflovens § 20, at efterforskning og indvinding af råstoffer på søterritoriet kun må ske ef-ter tilladelse. Efterforskning i form af geologiske un-dersøgelser eller miljøundersøgelser med henblik på opnåelse af tilladelse til indvinding i fællesområder kan dog foretages efter anmeldelse til Miljøstyrelsen, jf. råstofbekendtgørelsens § 2, stk. 2.

Det er ikke tilladt at indvinde råstoffer i områder, der i den danske havstrategi er undtaget fra råstofindvin-ding. Der er desuden områder, hvor råstofindvinding er forbudt som følge af andre regler, herunder regler

som har ophæng i andre ministerier end Miljøministeriet.

Før der gives tilladelse til indvinding i et nyt råstof-indvindingsområde, skal ansøger gennemføre en råstofgeologisk kortlægning samt en miljøundersøgelse og – vurdering.

En råstofindvinding kan også være omfattet af krav om vurdering i forhold til konsekvenser for Natura 2000 områder. Råstofindvinding er som udgangspunkt ikke forbudt i Natura 2000-områder, men der er obligatorisk krav om udarbejdelse af en konsekvensvurdering. Denne vurdering skal tage stilling til råstofindvindings påvirkning af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Der kan desuden være krav om konsekvensvurdering af råstofindvindingsaktiviteter der foretages uden for et Natura 2000 område, men som kan yde påvirkning i et Natura 2000 område. Ved afgørelse om indvindingstilladelse vil der blive foretaget en samlet afvejning af indvindingsaktiviteten i forhold til de samlede interesser i området, herunder udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området. Hvis skade på udpegningsgrundlaget ikke kan afvises, kan der ikke gives tilladelse til råstofindvinding.

Tilladelse meddeles for en tidsbegrænset periode og til en begrænset mængde råstoffer. Når tilladelsesperioden udløber eller den tilladte mængde er indvundet, lukkes området for indvinding indtil der er givet en ny tilladelse til først efterforskning og derefter indvinding. Såfremt området ikke genudlægges efter denne procedure, vil området efter de nuværende regler fortsat kunne udlægges til fællesområde.

Fremtidig anvendelse

Der er udlagt råstofområder på baggrund af eksisterende anvendelse samt yderligere arealer, som kan være med til at sikre råstofforsyningen til kendte og kommende kystsikring-, bygge og anlægsprojekter.

Indtil nu har det været muligt at ansøge løbende om nye områder både efter auktion eller ansøgninger fra bygherrer, som kan komme på et vilkårligt tidspunkt.

Tilladelse til råstofindvinding uden for de i havplanen udlagte råstofområder vil fremover kræve udarbejdelse

af havplantillæg: 1) *Fællesområder*: Alle eksisterende og potentielle fællesområder er udlagt til råstofudviklingszoner, og råstofindvindingstilladelser vil i disse områder kunne meddeles uden havplantillæg. 2) *Bygherreområder*: Tilladelse til råstofindvinding i bygherreområder uden for råstofudviklingszoner vil fremadrettet kræve udarbejdelse af havplantillæg. Havplanen vil ikke i sig selv hindre, at der meddeles tilladelse til efterforskning uden for råstofudviklingszoner, men bestemmelsen i råstofbekendtgørelsens § 43, stk. 1, nr. 1 medfører, at området skal være udlagt som råstofudviklingszone, inden tilladelsen til efterforskning kan meddeles. 3) *Auktionsområder*: Havplanen vil ikke i sig selv hindre, at der afholdes auktion over et område uden for råstofudviklingszoner, men bestemmelsen i råstofbekendtgørelsens § 19, stk. 1, nr. 1 medfører, at auktionsområdet skal være udlagt som råstofudviklingszone, inden auktionen kan afholdes. Tilladelsen til indvinding i et auktionsområde forudsætter ligeledes, at området er udlagt til råstofindvindingszone.

Havplanen berører ikke adgangen til at give tilladelse til råstoftefterforskning uden efterfølgende indvindingsret efter råstoflovens § 20, stk. 2, nr. 4.

Råstofindvindingsvirksomheders og bygherrers behov for udlægningen af nye områder afhænger af behovene for råstoffer og dermed af bygge- og anlægsaktiviteter samt behovene for kystbeskyttelse.

3.2. Særlige anvendelseszoner

Udlægning af havområder til særlige anvendelseszoner indebærer rørledninger, kabelkorridorer til vedvarende energi, beskyttelsesforanstaltninger for luftfarten, kompensationsafgravninger ved Storebæltsbroen, landindvinding af væsentlig samfundsmæssig betydning og sejladskorridorer. Særlige anvendelseszoner udlæggerareal til disse aktiviteter og anvendelser, men udelukker dem ikke fra at foregå andre steder.

3.2.1. Energi – Rørledninger – Nord Stream 2 og Baltic Pipe (Er)

Rørledninger anvendes i vid udstrækning til transport af naturgas og olieprodukter. I de to konkrete tilfælde er der tale om naturgas.

Nuværende anvendelse

Der er udlagt udviklingszoner til de to fremtidige transitrørledninger, Nord Stream 2 og Baltic Pipe. Nuværende rørledninger til transport af udenlandsk producerede kulbrinter indgår ikke i den danske havplan.

Lovgrundlag

Havplanloven omfatter energisektoren til søs, herunder også føring af rørledninger til transport af kulbrinter.

Danmark er i medfør af FN's Havretskonvention forpligtet til, med respekt for ressourcer og miljø, at tillade anlæg af transitrørledninger på dansk kontinentalsokkelområdet. Man kan dog bl.a. anvise, hvor på kontinentalsoklen sådanne skal føres igennem. Forpligtelsen er ikke udstrakt til søterritoriet. Danmark er således ikke internationalt forpligtet til at tillade anlæg af transitrørledninger på søterritoriet, men kan give tilladelse hertil.

Kyststaten kan således som udgangspunkt ikke hindre udlægning af rørledninger uden for søterritoriet. Dette skal som udgangspunkt ses i lyset af kyststatens ret til at træffe rimelige foranstaltninger med henblik på efterforskning af kontinentalsoklen, udnyttelse af dens naturlige ressourcer og forebyggelse, begrænsning og kontrol af forurening fra rørledninger. Rørledningers linjeføring på kontinentalsoklen skal ligeledes godkendes af kyststaten.

Staters udstrakte frihed til nedlæggelse af rørledninger finder ikke tilsvarende anvendelse på søterritoriet, idet kyststaten her udøver suverænitet efter art. 2 i Havretskonventionen. Kyststaten har herunder ret til at fastsætte regler for rørledninger, som fortsætter ind på søterritoriet.

Fremtidig anvendelse

Havplanen planlægger alene for Nord Stream 2 og Baltic Pipe.

3.2.2. Energi – Kabelkorridorer til vedvarende energi (Ek)

Danmark har stor erfaring med transformering og effektiv ilandføring af store mængder strøm fra havvindmølleparker.

Lovgrundlag

Kabler til vedvarende energi i de danske havområder reguleres af både danske og internationale regler.

Vedvarende energianlæg på havet kan først etableres efter tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren. Relevante tilladelser udstedes efter lov om fremme af vedvarende energi §§22-29 og lov om elforsyning. Dansk lovgivning implementerer relevante regler fra blandt andet VE-direktivet.

Elforsyningsnet på havet reguleres bl.a. efter lov om Energinet. Etablering af nye transmissionsnet på søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone samt væsentlige ændringer i tilsvarende bestående net kan kun ske efter forudgående godkendelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren. Elforsyningsnet på havet og ilandføring af strøm fra vindmøller på havet reguleres herudover af bekendtgørelse om net-tilslutning af vindmøller.

Fremtidig anvendelse

Udviklingszonerne til kabelkorridorer omfatter udlæg til kabelføring mellem udvalgte områder til havvind og kysten.

Formålet med udlægningen af korridorerne er at sikre, at der kan ske ilandføring af kabler fra de anlæg til vedvarende energi, hvor der er en verserende sag.

Udlægningen af kabelkorridorer er ikke til hinder for, at der også etableres korridorer uden for de udlagte områder. Såfremt de pågældende områder, hvor der ønskes udlagt kabler, er udlagt til andre formål, kan der kun godkendes udlægning af kabler i området, såfremt dette er foreneligt med formålet med udlægningen af området til det andet formål. Hvis der ønskes udlagt kabler i zoner, som er udlagt til udviklingszoner eller zoner til andre formål, skal godkendelsen af kabeludlægningen ske i samråd med de minister, der er ansvarlige for de pågældende formål.

3.2.3. Beskyttelsesforanstaltninger for luftfart (II)

Offentlige flyvepladser, herunder lufthavne, er med til at binde de enkelte landsdele sammen samt binde Danmark sammen med resten af verden. Lufthavne har en enorm samfundsøkonomisk betydning for Danmark, og derfor er det afgørende, at der ikke op sættes hindringer omkring lufthavne, der kan risikere at påvirke flysikkerheden, regulariteten eller kapaciteten i luftfartstrafikken i dag eller i fremtiden.

Nuværende anvendelse

Indflyvningsplaner er med til at sikre luftfartens sikkerhed. For at beskytte luftfartøjer på land og i luften er der tilvejebragt hindringsbegrænsende flader omkring flyvepladsen med det formål at skabe hindringsfrihed for luftfartøjers manøvrering i forbindelse med start og landing. Indflyvningsplanens område betegnes som det område ved en flyveplads, der er beliggende inden for de hindringsbegrænsende fladers projek tion på land og hav.

Ud over indflyvningsplaner, er der defineret nogle respektafstande for henholdsvis byggeri og anlæg (1-3 km) og vindmøller (15 km) i forhold til offentlige flyvepladser og luftfartsanlæg i internationale vejledninger.

Lovgrundlag

Det følger af luftfartslovens § 63, stk. 1, at transportministeren skal godkende indflyvningsplaner for offentlige flyvepladser både på land og hav.

De hindringsbegrænsende flader i indflyvningsplanen skal være sikret i henhold til luftfartslovens §§ 62-65. I henhold til luftfartslovens § 63, stk. 2, angiver planen det område uden for landingsarealet, inden for hvilket det skønnes nødvendigt at fastsætte højdebegrænsninger med hensyn til luftfartshindringer, herunder bebyggelse, beplantning, master, ledninger og vindmøller. I sø- og isflyvehavne kan planen også omfatte selve havneområdet. Inden for landingsarealet er der på visse arealer fastlagt de højdebegrænsninger, som kræves for luftfartøjernes sikre start og landing ved ud- og indflyvning over det pågældende areal, jf. luftfartslovens § 63, stk. 3.

Reglerne for håndtering af luftfartshindringer af bestemte højder på land inden for indflyvningsplaner følger af luftfartslovens §§ 64 og 65. Reglerne for håndtering af luftfartshindringer på land uden for indflyvningsplaner følger af lovens §§ 67 og 67 a. Servitutter vedrørende højdebegrænsninger og andre deklarationer herom tinglyses som udgangspunkt på de pågældende matrikler.

For så vidt angår havområdet inden for indflyvningsplanerne, kan servitutter vedrørende højdebegrænsninger og andre deklarationer ikke tinglyses på søterritoriet, da tinglysning kræver matrikelnumre. I medfør af statens højhedsret over søterritoriet kan der ikke opstilles luftfartshindringer på søterritoriet uden tilladelse fra relevante statslige myndigheder. Hvis en myndighed vil opstille noget på søterritoriet inden for en indflyvningsplan vil berørte myndigheder, herunder Trafikstyrelsen, blive hørt herom. Trafikstyrelsen vil i den forbindelse håndhæve indflyvningsplanen, hvis opstillingen vil indebære en luftfartshindring.

Luftfartshindringer og lysafmærkninger heraf er endvidere reguleret i BL 3-10 Bestemmelser om luftfartshindringer og BL 3-11 Bestemmelser om luftfartsafmærkninger af vindmøller. Disse regler finder anvendelse på både land og hav.

Generelt må gennembrydning af indflyvningsplanen ikke finde sted. Det er dog muligt i både national og EU-ret at dispensere fra visse hindringsbegrænsende flader, såfremt der foreligger aeronautiske studier og risikovurderinger, der godtgør, at opstilling af luftfartshindringer inden for de pågældende hindringsbegrænsende flader ikke frembyder fare for luftfartssikkerheden. Trafikstyrelsen foretager en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Ud over de lovgivningsmæssige rammer er der defineret nogle respektafstande for henholdsvis byggeri og anlæg (1-3 km) og vindmøller (15 km) i forhold til offentlige flyvepladser og luftfartsanlæg i internationale vejledninger. Internationale vejledninger har ingen ophæng i national ret, hvorfor de angivne respektafstande anvendes vejledende i forbindelse med håndhævelse af lovgivningen vedrørende luftfartshindringer i og uden for indflyvningsplaner, jf. luftfartslovens

§§ 65 og 67 a, BL 3-10, BL 3-11 og flyvepladsforordningen.

Med de vejledende respektafstande er der hermed skabt en skærpet opmærksomhed vedrørende luftfartens sikkerhed, og disse afstande anvendes som et planværktøj.

Af bekendtgørelse nr. 135 af 4. marts 2005 om forbud mod sejlads, ankring og fiskeri m.v. i visse områder i danske farvande, fremgår nogle nærmere definerede områder, hvor der er forbud mod sejlads, ankring og fiskeri m.v. Nogle af disse områder er udpeget af hensyn til luftfarten, herunder § 15, der forbyder sejlads med skibe højere end 6 meter i nærheden af Sønderborg Lufthavn, og § 19, der forbyder ophold og fiskeri i nærmere definerede områder omkring Københavns Lufthavn.

Fremtidig anvendelse

Alene de nuværende indflyvningsplaner og respektafstande til flyvepladser, hvis benyttelse til flyvning står åben for offentligheden (offentlige flyvepladser), indgår i havplanen.

3.2.4. Kompensationsafgravninger ved Storebæltsbroen (Ik)

Storebæltsbroen er med til at binde Danmarks enkelte landsdele sammen, hvilket bl.a. skaber vækst for erhvervslivet og bidrager væsentligt til samfundsøkonomien.

Nuværende anvendelse

Kompensationsafgravninger ved Storebæltsbroen er med til at sikre, at Storebæltsbroen ikke har en negativ indvirkning på vandmiljøet i Østersøen på grund af ændringer af de hydrografiske forhold i Østersøen.

Der blev i forbindelse med anlæggets etablering gennemført kompensationsafgravninger. Indtil videre er der alene foretaget disse kompensationsafgravninger ved Storebæltsbroen.

Lovgrundlag

I § 5 i lov om anlæg af fast forbindelse over Storebælt fremgår, at anlæggets to etaper udføres hver for sig således, at der efter færdiggørelsen af hensyn til vand-

miljøet i Østersøen sikres en uændret vandgennemstrømning i Storebælt.

Dette indebærer bl.a. at Østersøens hydrografiske forhold skal forblive uforandret ved etableringen af Storebæltsbroen. Det samme er tilfældet i hele forbindelsens levetid.

Fremtidig anvendelse

De områder, hvor der tidligere er gennemført kompensationsafgravninger ved Storebæltsforbindelsen, indgår i havplanen. Dette er for at sikre, at der ikke anlægges forhindringer for eventuelle fremtidige kompensationsafgravninger, som skal sikre, at Østersøens hydrografiske forhold forbliver uforandret i hele Storebæltsforbindelsens levetid.

3.2.5. Landindvinding af væsentlig samfundsmæssig betydning – Holmene (L)

Større landindvindingsprojekter såsom Holmene ved Avedøre Holme kan have stor samfundsmæssig betydning. Ved at udlægge arealer til disse formål i havplanen kan området friholdes fra anden anvendelse, der ville begrænse realiseringen af projektet.

Lovgrundlag

Større landindvindingsprojekter vil normalt blive vedtaget i enkeltheder af Folketinget ved en anlægslov, hvorved projektet opnår den fornødne miljøvurderingstilladelse forud for gennemførelse af projektet. Anlægsloven er dermed den samlede bemyndigelse til at gennemføre det pågældende projekt.

Hvis projektet ikke gennemføres ved anlægslov, vil det derfor fortsat være op til Kystdirektoratet at vurdere, om der kan meddeles tilladelse efter kystbeskyttelsesloven. Dette ændres ikke ved eventuel planlægning i havplanen.

Det er i øvrigt ikke hensigten, at der i havplanen skal planlægges generelt for udvidelse af bestående erhvervshavne, der f.eks. sker ved opfyldning på søteritoriet inden for en erhvervshavns dækkende værker.

Fremtidig anvendelse

I havplanen planlægges alene for projektet Holmene ved Avedøre Holme. Ifølge havplanloven kan der også

planlægges for andre projekter af væsentlig samfundsmæssig betydning, der forudsætter inddæmning eller opfyldning på søterritoriet til andre formål end kystbeskyttelse, men dette vil kræve en ændring af havplanen.

Landindvindingsprojekter ud over Holmene ved Avedøre Holme indgår ikke i havplanen, hvilket betyder, at der ikke kræves en ændring af havplanen i forbindelse med havneudvidelser og andre landindvindingsprojekter, såfremt dette ikke strider imod havplanens øvrige arealudlæg.

3.2.6. Sejladskorridorer (S)

Danmark er internationalt forpligtet til at sikre fri sejlads i de danske havområder. Der er i havplanen udlagt zoner til sejladskorridorer i de væsentligste sejladskorridorer der benyttes i dag, for fortsat at sikre, at skibsfarten kan sejle den mest direkte vej gennem de danske farvande i takt med, at der opstilles flere fysiske anlæg på havarealerne. Herudover er der udlagt zoner til sejladskorridorer af hensyn til sejladssikkerheden, således at havplanen også understøtter navigationssikkerheden.

Sejladskorridorerne er afstemt med Danmarks nabolande, så de udgør de bedste og mest direkte ruter, hvor skibene kan anvende mindst mulig brændstof og dermed undgå unødigt drivhusgasudledning i de danske havområder.

Endelig er der udlagt sejladskorridorer til færgeruterne til og fra de danske landsdele og mellem de beboede danske øer og havne, hvilket bidrager til at styrke sammenhængskraften i hele Danmark.

Nuværende anvendelse

Det følger af dansk og international ret, at der kan sejles overalt, medmindre der er fastsat særlige sejladsforbud. Sejladssikkerheden i danske farvande er reguleret i lovbekendtgørelse af lov om sikkerhed til søs, nr. 72 af 17. januar 2014 (Søikkerhedsloven) med tilhørende bekendtgørelser. Disse bestemmelser kan kaldes søens færdselsregler og regulerer en række forskellige forhold af betydning for sejladssikkerheden, opretholdelsen af orden og sikrer, at den frie sejlads ikke hindres.

Lovgrundlag

Skibstrafikken i de danske havområder reguleres af en lang række internationale og danske regler.

Der kan til sikring af sejladsen, overholdelse af orden og forebyggelse af fare samt til forebyggelse af, at der lægges den frie sejlads hindringer i vejen, fastsættes regler, træffes foranstaltninger og meddeles generelle og konkrete forbud eller påbud efter § 6 i lov om sikkerhed til søs.

Den internationale skibstrafik til og fra Østersøen gennem de danske stræder (Lillebælt, Storebælt og Østersøen) er reguleret af FN's Havretskonventions bestemmelser om retten til uskadelig passage. De mere specifikke reguleringer, såsom skibsruter, dybvandsruter og trafiksepareringssystemer, reguleres ligeledes internationalt af FN's søfartsorganisation (IMO).

En for skibstrafikken meget vigtig del af farvandsområderne udgøres af "de danske stræder", dvs. Storebælt, Lillebælt og den danske del af Sundet. Disse er i retlig henseende underlagt det historiske strædere regime, som hovedsagelig bygger på København-Traktaten af 1857. Stræderne er at betragte som territorialfarvand, underlagt udenlandske skibes ret til uskadelig passage, som ikke kan suspenderes.

I det indre territorialfarvand udøver Danmark fuld national suverænitet også i forhold til skibsfarten. Det ydre territorialfarvand anses også for at være en del af Danmarks territorium og dermed under dansk suverænitet. Suverænitetsudøvelsen begrænses dog af alle andre staters ret til fri og uskadelig passage, herunder gennem de danske stræder.

I den økonomiske zone (EEZ – ud til 200 sømil fra basislinjen) har kyststaten eksklusive rettigheder til levende og ikke-levende ressourcer i havet samt undergrunden (kontinentalsoklen). Kunstige øer, installationer, anlæg og sikkerhedszonerne rundt om disse må ikke etableres på EEZ'en, hvor de kan virke forstyrrende på brugen af anerkendte sejlrunder af væsentlig betydning for international sejlads.

Fremtidig anvendelse

Der indføres ingen nye hindringer for sejlads med udstedelsen af bekendtgørelse om Danmarks havplan. Med mindre andet er fastsat efter anden lovgivning, kan der således fortsat frit sejles på hele det danske havareal. Med havplanen udlægges sejladskorridorer, som blandt andet udlægges der, hvor der er eksisterende infrastrukturruter, transitruter og ankerpladser samt for de mest trafikerede farvande.

Formålet med udlægning af areal til sejladskorridorer er at sikre, at der ikke lægges hindringer i vejen for den frie sejlads, eller at denne vanskeliggøres unødigt. Korridorerne er koordineret med Danmarks nabolande. Korridorerne er udlagt med henblik på at sikre et højt niveau af sejladssikkerhed i forhold til faste anlæg. Dette omfatter bl.a. sikring af en sikkerhedsmargen til etablering/planlægning af faste anlæg så som havvindmølleparker, bølgeenergi, havbrug mv. Dette understøtter, at færgeruterne mellem landsdelene, de danske øer og til nabolandene påvirkes mindst muligt.

Inden for disse sejladskorridorer er sejlads særligt prioriteret, og der kan som udgangspunkt ikke tillades eller planlægges for arealanvendelse eller anlæg, der kan hindre eller væsentligt vanskeliggøre sejladsen. Søfartsstyrelsen bliver i dag hørt som ressortmyndighed efter lov om sikkerhed til søs, inden der meddeles tilladelser til faste anlæg efter særlovgivningen, der kan hindre sejladsen. Dette gælder uanset i hvilken zone det faste anlæg ønskes etableret. Denne praksis videreføres.

3.3. Natur- og miljøbeskyttelsesområder (N)

Formålet med beskyttede områder på havet er bevaring og forbedring af natur og biodiversitet. Natur – og miljøbeskyttelsesområder omfatter havstrategiområder, Natura 2000-områder (habitatområder, fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder), fredede områder og natur- og vildtreservater¹⁴. Arealerne dækker eksisterende og forventede naturbeskyttelsesområder

med ophæng i naturdirektiverne, havstrategidirektivet, nationale fredninger og natur- og vildtreservater.

Nuværende anvendelse

Natura 2000-områder: Natura 2000-områderne består af fuglebeskyttelsesområder, habitatområder og Ramsarområder og udgør internationale naturbeskyttelsesområder i Danmark. Disse udpegede områder er en del af et større europæisk naturnetværk.

Havstrategiområder: Havstrategiområderne supplerer de eksisterende Natura 2000-områder. Havstrategiområder fastsætter konkrete beskyttelsesforanstaltninger i de udpegede områder. Pt. er der udpeget seks udvalgte havområder med dyb blød havbund i den danske del af Kattegat som beskyttes mod fysiske påvirkninger, fra f.eks. bundsløbende fiskeri (bund-trawl), råstofindvinding og klapning af oprenset havbundsmateriale. Den bløde havbund og dens habitater har en afgørende funktion i økosystemet bl.a. i forhold til at opretholde biodiversiteten i det samlede økosystem. Beskyttelsen er målrettet efter nogle af de områder, hvor man ved, at de sårbare arter findes. Miljøministeriet har derudover sendt et forslag i høring om nye havstrategiområder i Nordsøen og Østersøen omkring Bornholm. Forslaget skal bidrage til at sikre et økologisk sammenhængende og repræsentativt netværk af beskyttede havområder i Danmark og dermed til opnåelsen af god miljøtilstand i havområderne. Forslag til de nye havstrategiområder indgår som en del af forslaget til havplan og de endelige havstrategiområder vil indgå i den endelige havplan. Derudover indgår det nordlige Øresund som et beskyttet havstrategiområde i forslag til havplan.

Fredede områder: Typiske fredningsbekendtgørelser på havet vedrører regulering af færdsel i form af sejlads, regulering af jagt på havet, forbud mod forskellige foranstaltninger (f.eks. udtømning af olie, affald fra skibe og kloakspildevand fra skibe, klapning og udsætning af dyr og planter som ikke er hjemmehørende i Danmark). Fredningsbekendtgørelser på havet har især været anvendt i tiden før udpegning og regulering af internationale naturbeskyttelsesområder, og

¹⁴ Jf. lov om Jagt- og vildtreservater (lbk. 265 af 21/03/2019).

størstedelen af de nuværende fredningsbekendtgørelser stammer således fra før 1998. Frem til 1992 kunne fredninger (afgørelser om fredninger fra et fredningsnævn eller klagenævn (i dag Miljø- og Fødevarerklagenævnet)) alene omfatte landarealer og ferske vande. I 1992 indførtes mulighed for med denne type fredninger også at frede lavvandede dele af søterritoriet i tilknytning til fredninger på land. Muligheden er ret sjældent benyttet.

Natur- og vildtreservater: Vildtreservater er områder, hvor vildtet beskyttes mod menneskelig forstyrrelse som jagt, sejlads og færdsel i almindelighed. Vildtreservaterne indgår også som foranstaltninger til opfyldelse af Danmarks forpligtelser til at opfylde de internationale forpligtelser i bl.a. Fuglebeskyttelsesdirektivet. Der er udstedt ca. 100 reservatbekendtgørelser.

Lovgrundlag

Naturdirektiverne – Natura 2000-områder: Habitatdirektivet (92/43/EF) har til formål at bidrage til at fremme biodiversiteten i medlemslandene ved at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper omfattet af direktivet. Fuglebeskyttelsesdirektivet (147/2009/EF) omfatter alle vilde fugle og har til formål at beskytte, opretholde og genskabe biotoper og levesteder for fuglene.

Et hovedelement efter begge direktiver er udpegningen af beskyttede områder med henblik på at beskytte særlige arter eller naturtyper. Områderne udgør til sammen Natura 2000-områderne, hvor der gælder pligt til at beskytte områderne mod skade, at undgå forringelser og til at iværksætte en aktiv indsats for at understøtte områdernes bidrag til direktivernes formål.

I områderne skal det sikres, at de arter og naturtyper, som det enkelte område er udpeget for, ikke påvirkes negativt, at gunstig bevaringsstatus fastholdes eller opnås, og at der ikke skabes hindringer for at nå direktivets målsætning om gunstig bevaringsstatus. De arter og naturtyper, som et habitatområde udpeges for at beskytte, udgør områdets udpegningsgrundlag.

Flere naturtyper og arter er prioriterede. Prioriteringen medfører et særligt ansvar for beskyttelse i form af yderligere begrænsninger af muligheden for at fravige de regler, der skal sikre beskyttelsen.

Når et område er udpeget som Natura 2000-område, betyder det bl.a., at der ikke må vedtages planer eller iværksættes projekter, der kan skade områdets integritet, medmindre betingelserne for fravigelse er opfyldt. I dansk ret er habitatdirektivets art. 6, stk. 3 og 4, implementeret i habitatbekendtgørelsens §§ 6 og 9 og en række love og bekendtgørelser, der regulerer vedtagelse, godkendelse m.v. af planer og projekter, der kan påvirke det fysiske miljø. Hvis en plan ikke i sig selv kan skade et områdes integritet, kan den godt vedtages uden, at fravigelsesbetingelserne er opfyldt. Begrebet planer eller projekter skal forstås bredt. Det eksisterende krav om, at planer og projekter, der kan påvirke Natura 2000-områder skal væsentligheds- og evt. konsekvensvurderes vil således gælde for eksisterende og kommende Natura 2000-områder – også selvom planen eller projektet ligger i en relevant udviklingszone. Tilsvarende gælder bilag IV artsbeskyttelsen og beskyttelsen af vilde fugles levesteder, som også sætter begrænsninger uden for Natura 2000-områder også selvom planen eller projektet ligger i en relevant udviklingszone.

Havstrategiområder: Det fremgår af havstrategi- lovens § 10, stk. 2, at havstrategiens indsatsprogrammer skal omfatte geografiske beskyttelsesforanstaltninger, der bidrager til sammenhængende og repræsentative net af beskyttede havområder, og som i tilstrækkelig grad dækker mangfoldigheden i de enkelte økosystemer.

Offentlige myndigheder er ved udøvelse af deres beføjelser i medfør af lovgivningen bundet af indsatsprogrammet, jf. lovens § 18. Hvis indsatsprogrammet indeholder retningslinjer for beskyttelse af havområder, hvad end det er havbunden eller vandsøjlen i et bestemt område, må offentlige myndigheder således ikke meddele ny tilladelse til eller godkendelse af aktiviteter i strid hermed.

Ved aktiviteter, der kræver en godkendelse eller tilladelse af offentlige myndigheder, kan ovenstående hensyn således ikke tilsidesættes af havplanen.

Fredede områder: Fredninger på havet kan ske efter naturbeskyttelseslovens § 51, stk.1, inden for rammerne af lovens formål (§ 1). Det følger af NBL § 51, stk. 1, at en fredning på havet sker ved udstedelse af en fredningsbekendtgørelse.

Der er ikke fastsat nærmere rammer for, hvad en sådan fredningsbekendtgørelse kan regulere. Det afhænger derfor af, hvad der traditionelt er omfattet af begrebet fredning, lovmotiver og praksis. Det følger af Vejledning om naturbeskyttelsesloven samt lovmotiverne til naturbeskyttelsesloven, at fredning på havet i udgangspunktet kun anvendes, når det ikke er muligt at varetage beskyttelsesinteresserne tilfredsstillende med administrationen af anden lovgivning samt i tilfælde, hvor der er tale om særligt vigtige og sårbare natur- og kulturhistoriske lokaliteter.

Natur- og vildtreservater: Jagt og vildtforvaltningslovens kapital 5 (§§ 33-36) om vildtreservater har til formål ”at beskytte og opbævre landets vildtbestande og sikre raste- og fødesøgningsområder for trækkende fugle”, jf. § 33, stk. 1.

En myndighed, der ønsker at udnytte et arealudlæg i havplanen skal sikre, at udnyttelsen ikke er i strid med naturformål. Desuden gælder de generelle regler om natur og miljøbeskyttelse, jf. afsnit 3.5.

Fremtidig anvendelse

De eksisterende naturbeskyttelsesområder fremgår af havplanen. Naturværdierne i disse områder er beskyttet iht. udpegningen. Fortsat implementering af havstrategidirektivet, ny viden eller nye politiske ønsker kan fremover begrunde yderligere udpegninger af områder til naturbeskyttelse.

Det er forudsat i lovbemærkningerne til havplanloven, at eksisterende naturbeskyttelsesområder ikke kan tilsidesættes, hvis der ønskes fremtidige aktiviteter inden for en anden sektor. Det gælder også fremtidige Natura 2000-områder. Den eksisterende miljø og naturlovgivning skal overholdes over alt – og dermed

også i udviklingszoner og andre zoner uden særlige naturformål.

Der kan være natur- og miljøbeskyttelseshensyn, som udelukker en udvikling af sektoren inden for det pågældende område eller delområde. En myndighed, der ønsker at udnytte et arealudlæg i havplanen, skal sikre, at udnyttelsen ikke er i strid med natur- og miljølovgivningen, jf. afsnit 3.5. En eventuel tilladelse vil altid bero på en konkret vurdering af det enkelte projekt.

3.4. Generel anvendelseszone (G)

Den generelle anvendelseszone omfatter alle de områder i havplanen, der ikke er udlagt til andre formål. Der er især udlagt mange arealer til generel anvendelse i de kystnære områder for på den måde at friholde områderne fra arealudlæg til nye, større anlæg, som i væsentlig omfang vil kunne forhindre eller vanskeliggøre fx sejlads, fiskeri, turisme eller rekreativ anvendelse af havet. Den generelle anvendelseszone skaber derved gode muligheder for aktiviteter og anlæg, der ikke planlægges for med havplanen.

Bemærk at de nævnte aktiviteter ikke fremgår med selvstændige arealudlæg i havplanen, og at de også i vidt omfang vil kunne foregå i andre zoner.

3.4.1. Anlæg og aktiviteter omfattet af kystbeskyttelseslovens §3, §16a og §16b.

Formålet med kystbeskyttelse er at beskytte mennesker og ejendom ved at reducere risikoen for oversvømmelser eller kystnedbrydning fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet.

Nuværende anvendelse

Anlæg og aktiviteter omfattet af kystbeskyttelseslovens § 16a dækker over en bred vifte af anlæg og aktiviteter, der omfatter alt fra udlægning af stenrev, etablering og udvidelse af lystbådehavne, uddybning til etablering af fortøjningspæle. De fleste anlæg og aktiviteter er beliggende i kystnærhedszonen. Anlægene og aktiviteterne er meget forskellige, hvad angår formål, omfang og miljømæssige påvirkninger.

Der er ikke udarbejdet specifikke sektorielle planer for de enkelte typer af anlæg og aktiviteter, ligesom der er stor forskel på graden af organisering af de forskellige ansøgere. Ofte ansøges anlæg efter § 16a af privatpersoner, kommuner eller mindre foreninger.

Lovgrundlag

Kystdirektoratet giver efter kystbeskyttelseslovens § 16 a, tilladelse til anbringelse af faste eller forankrede indretninger eller genstande på søterritoriet, som ikke er reguleret af anden myndigheds lovgivning. Desuden giver Kystdirektoratet tilladelse til statslig kystbeskyttelse efter lovens § 3, stk. 5 og bypass efter lovens § 16 b. Kommunerne giver tilladelse til ikke-statslig kystbeskyttelse efter lovens § 3, stk. 2.

Kystdirektoratet har traditionelt givet tilladelse til anlæg og aktiviteter efter kystbeskyttelsesloven uden tidsbegrænsning. I de senere år er flere tilladelser dog givet for en begrænset årrække.

Ved vurderingen af, om der kan meddeles tilladelse til anlæg og aktiviteter efter kystbeskyttelseslovens § 16 a, lægges bl.a. vægt på formålet, placering, erhvervsfiskeri, sejlads, natur- og miljø samt den øvrige benyttelse af det givne område.

Fremtidig anvendelse

Anlæg og aktiviteter omfattet af kystbeskyttelseslovens § 16a er ikke omfattet af havplanen eller krav om plantillæg og vil således kunne placeres over alt som hidtil, så længe de ikke er i strid med arealudlæg i havplanen.

Tilsvarende gælder for kystbeskyttelse efter lovens § 3 og bypass efter lovens § 16b.

Anlæg og aktiviteter omfattet af kystbeskyttelseslovens § 16 a indgår i havplanen som et servicelag og vil løbende blive ajourført. Allerede etablerede anlæg og aktiviteter berøres ikke af havplanen.

Anlæg og aktiviteter omfattet af kystbeskyttelseslovens § 16 a kan derfor i udgangspunktet placeres på søterritoriet som hidtil inden for den generelle anvendelseszone, og i andre zoner, hvis det ikke er i strid med formålet med disse zoner.

Tilsvarende gælder for kystbeskyttelsesplaner og bypass efter lovens § 3 og § 16b.

Der indføres ikke nye restriktioner eller hindringer i forhold til projekter omfattet af kystbeskyttelseslovens § 3, § 16 a og § 16 b, som fortsat kan udføres efter de nuværende bestemmelser og fremgangsmåder.

3.5. Turisme og rekreative aktiviteter

Turisme og rekreative aktiviteter er vigtige for Danmark og er både med til at skabe vækst og arbejdspladser i hele landet. Dette gælder ikke mindst i de kystnære områder, hvor turister ynder at opleve den danske natur, og hvor grønne oplevelsesmuligheder bidrager til at gøre Danmark til en bæredygtig turistdestination. Derudover kan deltagelse i rekreative aktiviteter fremme danskernes fysiske og mentale helbred.

Den frie sejlads er af stor værdi for havets rekreative brugere. Havplanen tillader en vid sejladsfrihed på det danske hav. Denne sejladsfrihed er også gældende i og omkring områder med havvindmølle-installationer, hvor det er tilladt at sejle helt tæt på de store konstruktioner - til glæde for de der måtte ønske at opleve de store havvindmøller på nært hold.

Lovgrundlag

Visse fredninger, militære områder mv. kan begrænse offentlighedens adgang til udvalgte havområder.

Nuværende anvendelse

Havet kan fortsat anvendes til turisme og rekreative aktiviteter, som det sker i dag. Det gælder både i den generelle anvendelseszone og uden for denne, med mindre andet er angivet i anden lovgivning.

3.6. Fiskeri

Fiskeri foregår som udgangspunkt overalt i de danske farvande, med mindre særlige områdespecifikke restriktioner er gældende. Fiskeri er en dynamisk aktivitet, som hurtigt kan flytte sig alt efter artsbestande og sæson. Disse er ofte afhængige af sæson og fiskeriredskaber, og de geografiske områder knyttet til restriktionerne er i mange tilfælde af en detaljeringsgrad, der er langt ud over havplanens øvrige arealudlæg.

Havplanen indeholder derfor i udgangspunktet ikke restriktionsområder eller prioriteringsområder for fiskeri.

Relevant lovgivning

Ifølge havplanloven (bekendtgørelse nr. 400 af 6. april 2020 af lov om maritim fysisk planlægning) skal Danmarks havplan bidrage til en bæredygtig udvikling af fiskeri. Havplanen sigter kun på at medtage kommercielt fiskeri.

Dansk fiskeri er en del af EU's fælles fiskeripolitik, og Danmarks eksklusive økonomiske zone indgår i den sammenhæng som en del af EU's fiskerizone. Såfremt Danmark ønsker at begrænse fiskeriet til bestemte dele af Danmarks eksklusive økonomiske zone, skal dette ske inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik, hvor der er faste procedurer for beskyttelse af områder.

Danmark har initiativretten og pligten til at beskytte det danske havmiljø ved fiskeriregulering, men berørte medlemslande skal som udgangspunkt tilslutte sig

reguleringen, ligesom der stilles krav om, at beskyttelsen er begrundet i bagvedliggende beskyttelseshensyn og et klart videnskabeligt rationale.

I medfør af fiskeriloven må foranstaltninger eller indgreb, der henholdsvis kan forårsage ulemper eller hindre fiskeriet i saltvandsområder, gøre bundforholdene uegnede til fiskeri eller i øvrigt påvirker fauna og flora på fiskeriområde kun foretages efter tilladelse fra ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri. Det fremgår ydermere af fiskeriloven, at der i forbindelse med tilladelsesudstedelsen skal tages højde for, at der er taget stilling til erstatning.

Nuværende anvendelse

Da fiskeri ikke begrænses i havplanen, har fiskerne ret til at fiske overalt, men begrænsninger kan følge af anden lovgivning. Restriktioner eller lignende fremgår ikke af havplanen.

4. BESKRIVELSER AF ANDRE RELEVANTE AKTIVITETER

Ud over de i bekendtgørelsen angivne zoner, er der i tilknytning til havplanen vist en række servicelag, der illustrerer andre aktiviteter og anvendelser, end dem der planlægges for. Alle disse oplysninger, der ikke er en del af havplanen, er medtaget som servicelag og vil løbende blive ajourført. Servicelagene er dog ikke fyldestgørende for alle aktiviteter på havet.

I havplanen angives derudover natur- og miljøbeskyttelsesområder på havet, der indgår områder, som er udpeget som henholdsvis havstrategiområder, Natura 2000-områder (habitatområder, fuglebeskyttelsesområder, Ramsarområder), natur- og vildtreservater eller områder som er fredede. Det bemærkes hertil, at udpegning af natur- og miljøbeskyttelsesområder og deres juridisk bindende afgrænsning følger af natur- og miljøbeskyttelseslovgivningen og ikke af havplanen. De udpegede områder efter natur- og miljøbeskyttelseslovgivningen, herunder områder der overlapper med land, kan i havplanen vises som servicelag.

Servicelag:

- AIS data for lystfartøjer
- Anlæg på søterritoriet
- Dybdeboringer efter olie/gas
- Eksisterende anlæg og anvendelser for de sektorer der er udlagt udviklingszoner for
- Fare- og øvelsesområder
- Fare- og øvelsesområder fremadrettet
- Forbudsområder – grundet skydning/øvelse el. ude-toneret krigsgas/eksplosiver (fastsat af Forsvaret)
- Forbudsområder (fastsat af Søfartsstyrelsen)
- Forslag til nye fuglebeskyttelsesområder

- Forslag til nye beskyttede havstrategiområder
- Forslag til strengt beskyttede havstrategiområder
- Fortidsminder på havbunden
- Fredede områder
- Geologiske boringer efter råstoffer
- Havstrategiens overordnede habitattyper (MSFD Benthic Broad Habitat Types)
- Havstrategiområder
- Hot spots for friluftsliv
- Kapsejladsbaner
- Klappladser
- Kommersielle tanganlæg
- Kommuneplanrammer
- Lokalplaner
- Marine naturtyper i Natura 2000 habitatområder
- Natura 2000 habitatområder
- Natura 2000 fuglebeskyttelsesområder
- Natur-og vildtreservater
- Nødområder
- Potentielle fortidsminder
- Ramsar-områder
- Restriktionsområder
- Rørledninger til transport af kulbrinter
- Råstofressourcer til havs
- Statslige havvindsreservationer
- Turismeforbrug i kommunerne
- Økologisk og biologisk signifikante områder (EBSA områder)

For yderligere informationer om forhold til søs henvises til Det Marine Danmarkskort på msdi.dk og plan-data.dk for relationen til land. Her kan man bl.a. tilgå data om overvågning af havmiljøet.

Bilag 1 – Liste over zonetyper og datasæt der indgår i havplanen

Tabel 1: Liste over datasæt der indgår i havplanen.

Formål	Forkortelse	Datasæt	Eksisterende anvendelse
Akvakultur (havbrug)	Ah	Ansøgninger til havbrug	Nej
Akvakultur (havbrug)	Ah	Eksisterende havbrug	Ja
Akvakultur (kulturbanker)	Ak	Tilladelser til kulturbanker	Ja
Akvakultur (kulturbanker)	Ak	Potentielle arealer til kulturbanker	Nej
Akvakultur (opdræt i vandsøjle)	Ao	Opdrætstilladelser	Ja
Akvakultur (opdræt i vandsøjle)	Ao	Potentielle arealer til opdræt i vandsøjlen	Nej
Energi (kabelkorridorer til vedvarende energi)	Ek	Kabelkorridorer	Nej
Energi (efterforskning og indvinding af olie og gas)	Eo	Offshore anlæg (platforme)	Ja
Energi (efterforskning og indvinding af olie og gas)	Eo	Eneretstilladelser	Ja
Energi (CO ₂ -lagring)	Ec	Udviklingsområder til CO ₂ -lagring	Nej
Energi (rørledninger)	Er	Nord Stream 2	Ja/nej (delvist lagt)
Energi (rørledninger)	Er	Baltic Pipe	Ja/Nej (delvist)
Energi (vedvarende energi)	Ev	Havvindmølleparker	Ja
Energi (vedvarende energi)	Ev	Åben dør ansøgninger	Nej
Energi (vedvarende energi)	Ev	Screeningsområde	Nej
Energi (vedvarende energi og energioer)	Ei	Energiø	Nej
Generel anvendelseszone	G	Generel anvendelseszone	Ja/nej

Formål	Forkortelse	Datasæt	Eksisterende anvendelse
Transportinfrastruktur (broer/tunnel-ler)	Ib	Fremtidige bro/tunnel forbindelser	Nej
Beskyttelsesforanstaltninger for luftfart	Il	Respektafstande til luftfart	Ja
Beskyttelsesforanstaltninger for luftfart	Il	Indflyvningszoner	Ja
Kompensationsafgravninger	Ik	Kompensationsafgravninger	Ja
Landindvinding af væsentlig samfundsmæssig betydning	L	Holmene	Nej
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Natur- og vildtreservater	Ja
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Natura 2000 habitatområder	Ja
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Natura 2000 fuglebeskyttelsesområder	Ja
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Ramsar-områder	Ja
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Fredede områder	Ja
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Havstrategiområder	Ja
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Forslag til nye beskyttede havstrategiområder	Nej
Natur- og miljøbeskyttelse	N	Forslag til fuglebeskyttelsesområder	Nej
Råstofindvinding	R	Auktionstilladelser	Ja
Råstofindvinding	R	Bygherretilladelser	Ja
Råstofindvinding	R	Efterforskningsområder	Ja
Råstofindvinding	R	Fællesområder	Ja
Råstofindvinding	R	Potentielle fællesområder	Nej
Råstofindvinding	R	Reservationsområder	Nej
Råstofindvinding	R	Zoner omkring fællesområder	Nej
Råstofindvinding	R	Potentielle udviklingsområder (januar 2020)	Nej
Sejladskorridorer	S	Ankerpladser indtegnet i søkort	Ja
Sejladskorridorer	S	Infrastruktur ruter	Ja
Sejladskorridorer	S	Transitruter	Ja
Råstofindvinding	R	Zoner omkring fællesområder	Nej
Råstofindvinding	R	Potentielle udviklingsområder (januar 2020)	Nej
Sejladskorridorer	S	Ankerpladser indtegnet i søkort	Ja
Sejladskorridorer	S	Infrastruktur ruter	Ja
Sejladskorridorer	S	Transitruter	Ja

